

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та банківської справи

Кафедра фінансів

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЕКТ)

на тему: «Казначейське виконання місцевих бюджетів»

Студентки 2м курсу, 1 групи,
спеціальності (шифр, назва)
спеціалізації (назва)

підпис студента

Засєц Юлія Сергіївна

Науковий керівник Канєва Тетяна Володимирівна
науковий ступінь кандидат економічних наук
вчене звання керівника доцент кафедри фінансів

підпис керівника

Науковий консультант
науковий ступінь
вчене звання

підпис консультанта

ПІБ

Гарант освітньої програми
науковий ступінь
вчене звання

підпис керівника

ПІБ

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	
1.1. Сутність та функції казначейського виконання місцевих бюджетів.....	6
1.2. Сутність, структура та призначення місцевих бюджетів.....	11
РОЗДІЛ 2. СТАН ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	
2.1. Аналіз стану виконання місцевих бюджетів за доходами.....	15
2.2. Аналіз стану виконання місцевих бюджетів за видатками.....	26
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ	
3.1. Зарубіжний досвід казначейського виконання місцевих бюджетів.....	37
3.2.Проблеми та шляхи вдосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів.....	46
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

В сучасних умовах, коли країна обрала шлях євроінтеграції та децентралізації, питання прозорості бюджетного процесу, ефективності використання фінансових ресурсів та цільового спрямування коштів місцевих бюджетів набувають особливої актуальності в умовах запровадження нових норм бюджетного законодавства, які сприяють більш ефективному їх використанню на виконання власних повноважень органами місцевого самоврядування [25].

Зміни бюджетної політики та відповідних нормативних актів, які відбуваються під впливом демократичного механізму приймання рішень, розширення завдань та функцій Державної казначейської служби України (далі - ДКСУ) підвищують її місце і роль в обслуговуванні бюджетних коштів місцевих бюджетів, контролю за їх використанням, змінюють та постійно удосконалюють форми, методи та систему [17].

Тому саме територіальним органам казначейства, як основній фінансовій ланці органів місцевого самоврядування, належить особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Важлива роль відводиться місцевим органам у соціально-економічному розвитку території, адже саме з місцевих бюджетів через казначейства здійснюється фінансування закладів освіти, культури, охорони здоров'я населення, засобів масової інформації; також фінансуються різноманітні молодіжні програми, видатки по упорядкуванню населених пунктів. Саме з місцевих бюджетів здійснюються видатки на соціальний захист та соціальне населення [8].

Таким чином, актуальність обраної теми полягає в тому, що сьогодні гостро постає питання стосовно вироблення дійового механізму, який би визначав нові принципи формування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій і повноважень усіх рівнів влади, а звідси - видатків кожного виду бюджету. З огляду на це постає проблема пошуку шляхів ефективного управління коштами місцевих бюджетів.

Питання казначейського обслуговування виконання місцевого бюджету висвітлювали у своїх працях Ю. Барський, С. Булгакова, І. Габа, М. Мац, М. Мельник, К. Огданський, П. Петрашко, В. Стоян, Н. Сушко, О. Чечуліна, І. Чугунов, С. Юрій та інші. Разом з тим, практичні аспекти казначейського обслуговування місцевих бюджетів потребують подальших досліджень, що пов'язано зі змінами законодавства та необхідністю підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Метою написання випускної кваліфікаційної роботи є дослідження процесу казначейського обслуговування місцевих бюджетів, наукове обґрунтування теоретичних засад розвитку Державної казначейської служби України, а також розробка практичних заходів щодо підвищення ефективності обслуговування місцевих бюджетів.

Предметом дослідження є економічні відносини між органами ДКСУ і розпорядниками бюджетних коштів.

Можемо зазначити, що об'єктом дослідження є доходи і видатки місцевих бюджетів.

Завданням випускної кваліфікаційної роботи є:

- показати механізм взаємодії з розпорядниками бюджетних коштів;
- розкрити сутність казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами та видатками;
- провести аналіз виконання місцевих бюджетів за доходами та видатками.

Методологічною і науковою основою дослідження є сукупність способів організації та побудови сучасної системи місцевих фінансів, дослідження робіт вітчизняних та зарубіжних вчених з питань виконання бюджетів. Для вивчення та досягнення поставленої мети були використані методи аналізу і синтезу, покликані забезпечити всебічність розгляду питань, визначення факторів впливу та можливих наслідків, статистичних порівнянь. Інформаційну базу дослідження складають законодавчі й нормативно - правові акти України та зарубіжних країн з бюджетних

питань, праці українських та зарубіжних вчених-економістів, звітні дані Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України.

Зауважимо, що на сьогодні, Державна казначейська служба - єдиний орган, на який покладено обслуговування виконання бюджетів – утворення доходів і здійснення видатків. Водночас, незважаючи на зростання ролі і значення ДКСУ, є ряд невирішених проблем [30]. Вони, насамперед, пов'язані з впровадженням механізму взаємодії всіх учасників бюджетного процесу; чітким розподілом фінансових та інформаційних потоків між ДКСУ та іншими учасниками бюджетного процесу; вдосконаленням методів казначейського обслуговування бюджету; створенням динамічної системи моніторингу; обліком за цільовим використанням коштів; зростанням видатків на державне управління тощо [63].

Державна казначейська служба України посідає одне з провідних місць у структурі управління державними фінансами та державного контролю і, незважаючи на значні прогалини у казначейському обслуговуванні місцевих бюджетів, шляхи вирішення цих проблем розробляються і впроваджуються вже сьогодні [54]. А це дозволить забезпечити якісне обслуговування бюджетів на всіх рівнях.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

1.1. Сутність та функції казначейського виконання місцевих бюджетів

Державна казначейська служба України, діяльність якої спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство фінансів України, забезпечує казначейське обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України [2].

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає [10]:

- 1) розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства;
- 2) контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятті бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями;
- 3) ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів з дотриманням національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку;
- 4) здійснення інших операцій з бюджетними коштами.

Органи Казначейства спрямовують свою діяльність на виконання Конституції та законів України, указів Президента України, постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, доручень Прем'єр-міністра України, наказів Міністерства фінансів України, доручень Міністра його першого заступника та заступників, наказів Казначейства, доручень Голови Казначейства, актів Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування [5].

Діяльність ДКСУ фінансується за рахунок державного бюджету України. Державне казначейство України та його територіальні органи є юридичними особами, мають самостійні баланси, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

Державна казначейська служба України у своїй діяльності взаємодіє з органами законодавчої і виконавчої влади, національним і комерційними банками України, іншими учасниками бюджетного процесу та фінансовими інституціями. Вона виступає з'єднувальним ланцюгом у бюджетному процесі між органами виконавчої влади та установами банківської системи. Цей процес розпочинається з контролю за плановими показниками, що надходять від Міністерства фінансів та розпорядників бюджетних коштів (розпис доходів та видатків державного бюджету, кошториси та плани асигнувань), і закінчується складанням звітності після проведення процедур попереднього контролю перед здійсненням платежу [13].

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України» від 15 квітня 2015 року №215 на органи ДКСУ в Україні покладено виконання таких функцій [5]:

- 1) узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подання їх Міністру фінансів;
- 2) забезпечення казначейського обслуговування бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку;
- 3) здійснення безспірного списання коштів державного та місцевих бюджетів або боржників на підставі рішення суду;
- 4) обслуговування коштів фондів загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, інших клієнтів та коштів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- 5) здійснення відкриття, закриття та обслуговування рахунків у системі

електронного адміністрування податків;

6) управління наявними фінансовими ресурсами, що консолідуються на єдиному казначейському рахунку;

7) забезпечення розміщення тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунку та коштів валютних рахунків державного бюджету на депозитах або шляхом придбання державних цінних паперів за рішенням Міністра фінансів, погодженим з Національним банком;

8) здійснення покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів та Пенсійного фонду України;

9) здійснення операції з купівлі іноземної валюти та за погодженням з Мінфіном операції з продажу іноземної валюти, яка обліковується на рахунках Казначейства;

10) здійснення видачі і погашення фінансових казначейських векселів;

11) ведення бухгалтерського обліку операцій з виконання державного та місцевих бюджетів;

12) встановлення графіку подання квартальної та річної зведеної бюджетної та фінансової звітності головним розпорядникам коштів державного бюджету;

13) розміщення на офіційному веб-сайті Казначейства звітності про виконання державного бюджету та інформації про виконання місцевих бюджетів;

14) здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за:

- веденням бухгалтерського обліку, надходжень і витрат державного та місцевих бюджетів, складанням та поданням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів фінансової і бюджетної звітності [31];

- бюджетними повноваженнями під час зарахування надходжень бюджету;

- відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету [23];

- відповідністю платежів узятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням;

- дотриманням правил за операціями з бюджетними коштами в іноземній валюті;

- дотриманням порядку проведення лотерей з використанням електронних систем прийняття сплати за участь у лотереї в режимі реального часу [26];
- дотриманням розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами вимог законодавства у сфері закупівель в частині наявності, відповідності та правильності оформлення документів;
- 15) застосування або здійснення заходів впливу за порушення бюджетного законодавства [28];
- 16) забезпечення організації та координації діяльності головних бухгалтерів бюджетних установ і контроль за виконанням ними своїх повноважень шляхом проведення оцінки їх діяльності;
- 17) розгляд і погодження проектів законодавчих актів, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подання їх Міністру фінансів;
- 18) надання консультативної допомоги учасникам бюджетного процесу з питань, що належать до його компетенції;
- 19) забезпечення функціонування багаторівневої інформаційно-обчислювальної та внутрішньої платіжної систем Казначейства, вживання заходів до захисту інформації, яка обробляється органами Казначейства;
- 20) здійснення управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління Казначейства;
- 21) інформування громадськості про свою діяльність та про стан реалізації державної політики у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів;
- 22) здійснення розгляду звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Казначейства, підприємств, установ і організацій, що належать до сфери його управління;
- 23) здійснення інших повноважень, визначених законом.

Територіальним відділенням ДКСУ притаманні такі функції, як [6], [57]:

- забезпечення виконання показників державного та місцевих бюджетів і контроль за надходженням, рухом і використанням коштів цільових фондів у частині, що визначається ДКСУ;
- здійснення відповідно до установлених розмірів асигнувань та касового плану цільового фінансування видатків державного та місцевих бюджетів;
- ведення обліку розпорядників коштів, яким виділяються асигнування з державного бюджету, місцевих бюджетів та цільових фондів;
- складання прогнозу та касового плану коштів державного та місцевих бюджетів;
- розподілення між державним та місцевими бюджетами централізованого рівня відрахування від загальнодержавних податків, зборів і обов'язкових платежів за затвердженими нормативами;
- за поданням державних податкових інспекцій повернення бюджету зайво сплачених або стягнених податків, зборів й обов'язкових платежів;
- ведення бухгалтерського обліку руху коштів державного та місцевих бюджетів за рахунками відділень Державного казначейства;
- збирання, контроль, зведення та подання вищестоящим органам Державного казначейства фінансової звітності про стан виконання показників державного та місцевих бюджетів;
- подання вищестоящим органам Державного казначейства у разі потреби пропозиції про скорочення видатків державного бюджету;
- забезпечення за дорученнями вищестоящих органів Державного казначейства виконання інших функцій у межах своїх повноважень;
- вживання заходів, спрямованих на добір, розстановку, виховання, професійну підготовку й підвищення кваліфікації кадрів;
- розгляд заяв, пропозицій, скарг громадян, підприємств, установ та організацій із питань, що належать до їхньої компетенції.

1.2. Сутність, структура та призначення місцевих бюджетів

Місцевими бюджетами визнаються бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування [1, ст.2].

Місцеві бюджети - це фонди грошових коштів, призначені для реалізації завдань і функцій, покладених на органи самоврядування. За рахунок фондів грошових коштів місцевих бюджетів - складової бюджетної системи держави і фінансової бази діяльності органів самоврядування - забезпечується фінансування заходів економічного і соціального розвитку на відповідній території [7].

Згідно зі статтею 143 Конституції України місцеві органи самоврядування здійснюють управління майном, що є у комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і здійснюють контроль за їх виконанням; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і здійснюють контроль за їх виконанням; установлюють місцеві податки та збори відповідно до закону; утворюють, реорганізують та ліквідують комунальні підприємства, організації, установи [3].

Саме місцевим бюджетам, як основній фінансовій базі органів місцевого самоврядування, належить особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Важлива роль відводиться місцевим бюджетам і у соціально – економічному розвитку території, адже з місцевих бюджетів здійснюється фінансування закладів освіти, культури, охорони здоров'я населення, засобів масової інформації; також фінансуються різноманітні молодіжні програми, видатки по упорядкуванню населених пунктів. Саме з місцевих бюджетів здійснюються видатки на соціальний захист та соціальне населення.

Економічна сутність місцевих бюджетів проявляється в їх призначенні, а саме [44]:

- розподілі і використанні цих фондів між галузями народного господарства;

- контролю за фінансово - господарською діяльністю підприємств та організацій, підвідомчих цим органам влади;
- формуванні грошових фондів, які є фінансовим забезпеченням діяльності місцевих органів влади.

Місцеві бюджети можуть складатися із загального та спеціального фондів. Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди в разі необхідності визначається законом про Державний бюджет України на відповідний рік. До складу видатків загального фонду відповідного місцевого бюджету входить резервний фонд. Складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів є бюджет розвитку.

Взагалі система місцевих бюджетів в Україні має тривірневу структуру[38].

До першого рівня належать:

- бюджет Автономної Республіки Крим;
- обласні бюджети;
- бюджети міст Києва і Севастополя.

До другого рівня належать:

- районні та міські бюджети в Автономній Республіці Крим;
- районні бюджети в областях;
- бюджети міст обласного підпорядкування.

До третього рівня належать:

- бюджети міст районного підпорядкування;
- бюджети районів у містах з районними поділами;
- бюджети сіл, їх об'єднань та селищ.

Місцевий бюджет відповідно до Бюджетного кодексу України містить надходження і витрати на виконання повноважень органів влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Ці надходження і витрати становлять єдиний баланс відповідного бюджету [1, ст.63]. Планувати та здійснювати видатки, які Бюджетним кодексом

закріплені виключно за Державним бюджетом України, з місцевих бюджетів, а також здійснювати їх впродовж бюджетного періоду забороняється.

Склад доходів загального фонду бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад включає доходи загального фонду бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, міст Києва та Севастополя, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад та податок на доходи фізичних осіб, який сплачується (перераховується) податковим агентом, податковим агентом - фізичною особою або фізичною особою, яка отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом [1, ст.64].

Порядок формування бюджетів районів у містах наступний [1, ст.68]:

1. Склад доходів та видатків бюджетів районів у містах (у разі їх створення) визначається міською радою відповідно до повноважень, переданих районним у містах радам.

2. Розподіл обсягу міжбюджетних трансфертів між міським бюджетом та бюджетами районів у місті (у разі їх створення) здійснюється у порядку, затвердженому міською радою.

3. Якщо району у місті адміністративно підпорядковані інші міста, селища або села, склад доходів та видатків бюджетів таких міст, селищ або сіл, обсяги міжбюджетних трансфертів визначаються у порядку, затвердженому міською радою, з урахуванням повноважень відповідних місцевих рад.

Щодо витрат бюджету розвитку місцевих бюджетів, то до них належать [29]:

- 1) погашення місцевого боргу;
- 2) капітальні видатки, включаючи капітальні трансферти іншим бюджетам;
- 3) проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки, що підлягає продажу за рахунок авансу, внесеного покупцем земельної ділянки;

- 4) підготовка земельних ділянок несільськогосподарського призначення або прав на них державної чи комунальної власності для продажу на земельних торгах та проведення таких торгів;
- 5) платежі, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань Автономної Республіки Крим, обласної ради чи територіальної громади міста;
- 6) розроблення містобудівної документації на місцевому та регіональному рівнях.

Капітальні видатки бюджету розвитку спрямовуються на: соціально-економічний розвиток регіонів; виконання інвестиційних проектів; будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства; будівництво газопроводів і газифікацію населених пунктів; будівництво і придбання житла окремим категоріям громадян відповідно до законодавства; збереження та розвиток історико-культурних місць України та заповідників; будівництво та розвиток мережі метрополітенів; придбання вагонів для комунального електротранспорту; розвиток дорожнього господарства; придбання шкільних автобусів та автомобілів швидкої медичної допомоги; оновлення матеріально-технічної бази комунальних закладів охорони здоров'я, комп'ютеризацію та інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів і комунальних закладів охорони здоров'я; природоохоронні заходи; інші заходи, пов'язані з розширеним відтворенням [24].

Бюджет розвитку місцевих бюджетів є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів. Кошти бюджету розвитку щодо здійснення заходів на будівництво, реконструкцію і реставрацію об'єктів виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури розподіляються за об'єктами за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим, відповідної місцевої ради при затвердженні місцевих бюджетів та при внесенні змін до них. За об'єктами, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, визначаються прогнозні показники бюджету розвитку у складі прогнозу місцевого бюджету та враховуються при затвердженні місцевих бюджетів протягом усього строку впровадження таких об'єктів [1, ст.71].

РОЗДІЛ 2

СТАН ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

2.1. Аналіз стану виконання місцевих бюджетів за доходами

Місцеві бюджети є фінансовою базою органів місцевого самоврядування та вирішальним фактором регіонального розвитку. Наявність місцевих бюджетів закріплює економічну самостійність місцевих органів самоврядування, активізує господарську діяльність та дає їм змогу розвивати інфраструктуру на підвідомчій території, розширювати економічний потенціал регіону, виявляти і використовувати резерви фінансових ресурсів, у кінцевому підсумку все це розширює можливості місцевих органів влади у більш повному задоволенні потреб населення [11].

Згідно статті 2 Бюджетного кодексу України доходи бюджету - це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за адміністративні послуги, власні надходження бюджетних установ) [1].

Органи Державної казначейської служби при обслуговуванні доходів та інших надходжень до державного бюджету здійснюють операції [43]:

- за платежами, які відповідно до Бюджетного кодексу України та закону про Державний бюджет України є доходами загального фонду державного бюджету;
- за коштами від повернення до загального фонду державного бюджету бюджетних позичок, фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, та кредитами, у тому числі залученими державою або під державні гарантії;
- за платежами, які відповідно до Бюджетного кодексу України та закону про Державний бюджет України є доходами спеціального фонду державного бюджету;
- за коштами від повернення до спеціального фонду державного бюджету бюджетних позичок, фінансової допомоги, наданої на поворотній основі, та кредитами, у тому числі залученими державою або під державні гарантії;

- за платежами, які відповідно до Бюджетного кодексу України та закону про Державний бюджет України розподіляються між державним та місцевими бюджетами;
- за іншими коштами, які тимчасово віднесені на доходи державного бюджету та підлягають розподілу відповідними уповноваженими органами згідно з вимогами нормативно-правових актів;
- за платежами, які належать до власних надходжень бюджетних установ, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету,
- за платежами до загального та спеціального фондів державного бюджету в іноземній валюті.

Стан виконання місцевих бюджетів за доходами будемо визначати спираючись на дані Державної казначейської служби України.

Розглянемо показники доходів місцевих бюджетів по областях у динаміці за 2016-2018рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Показники доходів місцевих бюджетів по областях у динаміці (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) за 2016-2018рр.

млн.грн.

№	Показник	Період			Відхилення			
		2016	2017	2018	2017/2016		2018/2017	
					+/-	%	+/-	%
1	Загальний фонд	341354,49	453949,99	519137,72	112595,50	32,98	65187,73	14,36
2	Спеціальний фонд	24686,15	48143,94	43278,01	23457,79	95,02	-4865,93	-10,11
Всього		366040,64	502093,93	562415,73	136053,29	37,17	60321,80	12,01

Розроблено автором за джерелами [2].

Як бачимо з таблиці 2.1 виконання місцевих бюджетів за доходами по всіх областях з 2016 по 2018 роки мало тенденцію до збільшення. Так, в 2017 році порівняно з 2016 роком сума доходів зросла на 136 053,29 млн.грн., або на 37,17% (за загальним і спеціальним фондом на 32,98% і 95,02% відповідно), таку тенденцію можна пояснити корегуваннями щорічних кошторисів щодо обсягів спрямування бюджетних коштів на виконання програм соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці, пов'язаних з реалізацією інвестиційної й інноваційної діяльності. Але зазначимо, що у 2018 році порівняно з 2017 роком за спеціальним фондом було зниження доходів на 4 865,93 млн.грн., або на 10,11%. Це є свідченням того, що вітчизняній бюджетній системі притаманна висока концентрація бюджетних ресурсів на рівні державного бюджету, а отже, - в Україні й надалі спостерігається високий рівень централізації бюджетних коштів, що абсолютно суперечить взятому курсу на децентралізацію [20].

Доцільно розглянути частку в доходах місцевих бюджетів окремо по деяких областях за 2016-2018рр.

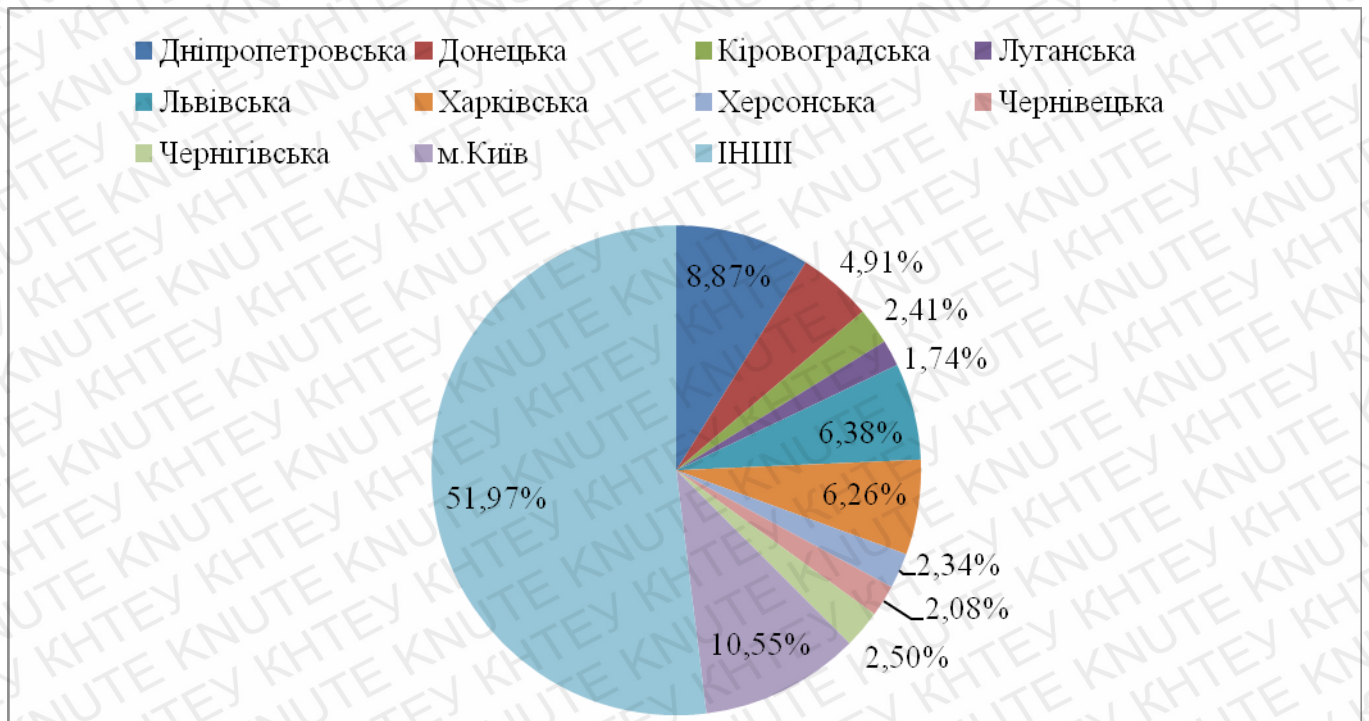


Рис.2.1 Частка в доходах місцевих бюджетів по областях за 2016р.

Розроблено автором за джерелами [2], [4].

За даними додатку А, у 2016 році найбільше доходів отримав бюджет м.Києва – 38602,05 млн.грн., що становить 10,55% від усіх доходів місцевих бюджетів. Також велику частку склали Дніпропетровська (8,87%), Львівська (6,38%), Харківська (6,26%) та Донецька (4,91%) області. А найменше отримала Луганська область – 6353,75 млн.грн., або 1,74% від усіх доходів місцевих бюджетів. Також малу частку в доходах склали Чернівецька (2,08%), Херсонська (2,34%), Кіровоградська (2,41%) та Чернігівська (2,50%) області (рис. 2.1).

У 2017 році (див. Додаток Б) ситуація майже не змінилася. В перших позиціях залишилися ті ж самі області (рис. 2.2).

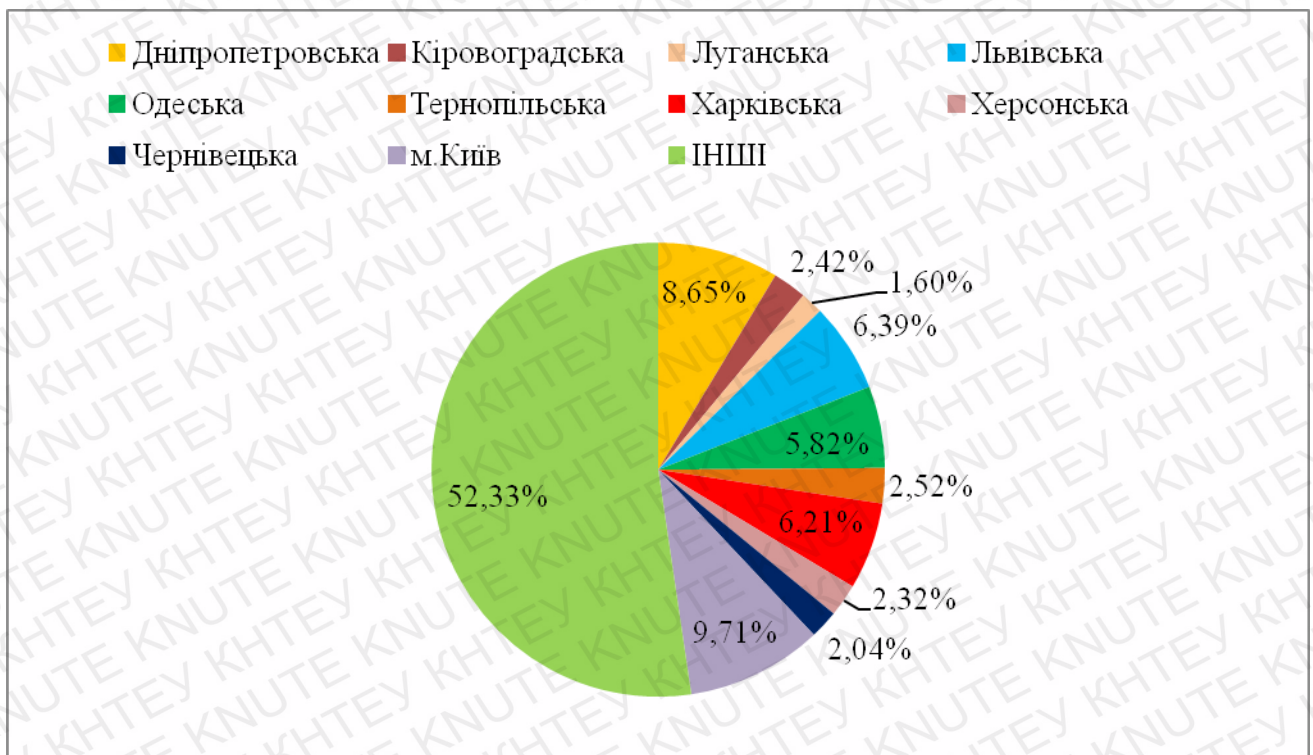


Рис 2.2 Частка в доходах місцевих бюджетів по областях за 2017р.

Розроблено автором за джерелами [2], [4].

Найбільше доходів отримав бюджет м.Києва – 48 761,66 млн.грн., що становить 9,71% від усіх доходів місцевих бюджетів. Далі йдуть Дніпропетровська (8,65%), Львівська (6,39%), Харківська (6,21%) і Одеська (5,82%) області. Найменше доходів отримали місцеві бюджети Чернівецької (2,04%) і Луганської (1,60%)

областей, а також Тернопільської (2,52%), Херсонської (2,32%) та Кіровоградської (2,42%) області.

Проаналізуємо частку в доходах місцевих бюджетів по деяких областях за 2018 рік (Рис.2.3).

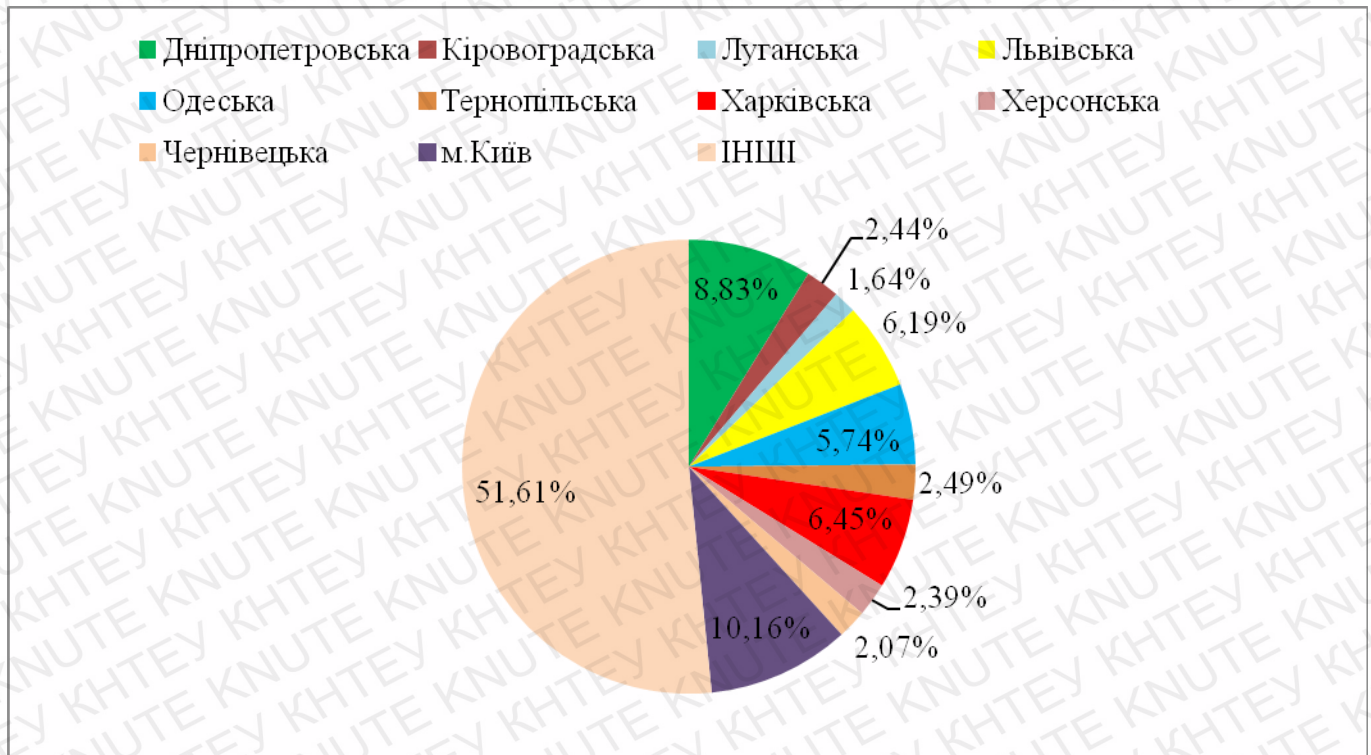


Рис 2.3 Частка в доходах місцевих бюджетів по областях за 2018р.

Розроблено автором за джерелами [2], [4].

За даними додатку В можемо сказати, що в 2018 році найбільше доходів отримав бюджет м.Києва - 57 130,81 млн.грн., що становить 10,16% від усіх доходів місцевих бюджетів. А також бюджети Дніпропетровської (8,83%), Харківської (6,45%), Львівської (6,19%) та Одеської (5,74%) областей. Можемо зробити висновок, що така ситуація свідчить про підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів, реалізації заходів щодо пошуку резервів їх наповнення та підвищення ефективності адміністрування податків і зборів.

Найменше отримала Луганська область – 9 222,54 млн.грн., або 1,64% від усіх доходів місцевих бюджетів. Малу частку в доходах склали Чернівецька (2,07%), Херсонська (2,34%), Кіровоградська (2,41%) та Тернопільська (2,50%) області. Причина

таких низьких позицій - історично складений і обумовлений природними чинниками вкрай низький економічний потенціал таких областей - і, відповідно, мізерні податкові можливості. Не можна не згадати про операцію Об'єднаних сил на сході України, що і є причиною таких малих показників у Луганській області.

Доходи місцевих бюджетів виражають сферу економічних відносин суспільства, яка пов'язана з формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів регіонального рівня і використовується місцевими органами влади для забезпечення поточних і перспективних завдань розвитку регіону [48].

Отже, розглянемо показники виконання доходів місцевих бюджетів за 2016-2018 роки.

Таблиця 2.2

Показники виконання доходів місцевих бюджетів за 2016-2018рр.

млн.грн.

№ п/п	Доходи	2016 рік		2017 рік		2018 рік	
		Виконано, млн.грн.	Виконано, %	Виконано, млн.грн.	Виконано, %	Виконано, млн.грн.	Виконано, %
1	Податкові надходження	146 902,25	111,42	201005,13	104,75	232532,88	101,18
2	Неподаткові надходження	21 859,20	106,60	25972,98	106,22	28033,48	103,59
3	Доходи від операцій з капіталом	1 402,49	98,87	1873,56	92,64	2143,46	80,78
4	Трансферти від органів державного управління	195 395,27	99,31	272602,95	97,63	298939,71	98,12
5	Трансферти від ЄС, урядів іноземних держав	88,85	66,93	23,80	28,63	94,18	95,26
6	Цільові фонди	495,07	118,82	619,90	108,95	678,10	122,09
	Всього	366 143,12	104,29	502098,31	100,77	562421,81	99,57

Розроблено автором за джерелами [2], [4].

За 2016 рік до загального та спеціального фондів місцевих бюджетів (з урахування трансфертів) надійшло 366 143,12 млн.грн., і план було виконано на 104,29% від річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами. Найбільшу частку у доходах місцевих бюджетів включають трансферти від органів державного управління, що склали 195 395,27 млн.грн., а також податкові (146 902,25 млн.грн.) і неподаткові (21 859,20 млн.грн.) надходження. Власне перевиконання по цих позиціях ми і бачимо на 11,42% і 6,60% відповідно. Недовиконання у 2016 році було у таких доходах місцевих бюджетів, як трансферти від ЄС і урядів іноземних держав, що склали 88,85 млн.грн., і були виконані на 66,93%.

У 2017 році приріст надходжень до загального та спеціального фондів проти 2016 року склав 37,13% або 135 955,19 млн.грн.. Цьому посприяло виконання таких доходів, як трансферти від органів державного управління, звідки надійшло 272 602,95 млн.грн., і було виконано на 97,63%. Також валову частку склали податкові (201 005,13 млн.грн.) і неподаткові (25 972,98 млн.грн.) надходження, що були виконані на 104,75% і 106,22% відповідно. Значне недовиконання відбулося у таких доходах, як трансферти від ЄС і урядів іноземних держав, які склали 23,80 млн.грн. і було виконано лише на 28,63%. Також можемо спостерігати недовиконання доходів від операцій з капіталом, де план було виконано тільки на 92,64%.

Станом на 01.01.2019 фактичні надходження до загального та спеціального фондів місцевих бюджетів становили 562 421,81 млн.грн у т.ч.: трансферти від органів державного управління склали 298 939,71 млн.грн., і були виконані на 98,12%; податкові (232 532,88 млн.грн.) і неподаткові (28 033,48 млн.грн.) надходження, що були виконані на 101,18% та 103,59% відповідно. Також бачимо перевиконання у таких доходах, як цільові фонди на 22,09%. Але відбулося недовиконання доходів від операцій з капіталом і склало лише 80,78%.

На нашу думку, доцільно розглянути структуру місцевих бюджетів за доходами по роках.



Рис 2.4 Структура місцевих бюджетів за доходами за 2016р.

Як бачимо з рис.2.4 у 2016 році найбільшу частку у структурі місцевих бюджетів склали трансферти від органів державного управління (53,37%), при чому основними джерелами їх наповнення були дотації і субвенції. Вагому частку становили і податкові надходження, а саме 40,12% , вони включають податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств. Найменшу частку у структурі місцевих бюджетів за доходами займають трансферти від ЄС, урядів іноземних держав (0,02%) і цільові фонди (0,14%).

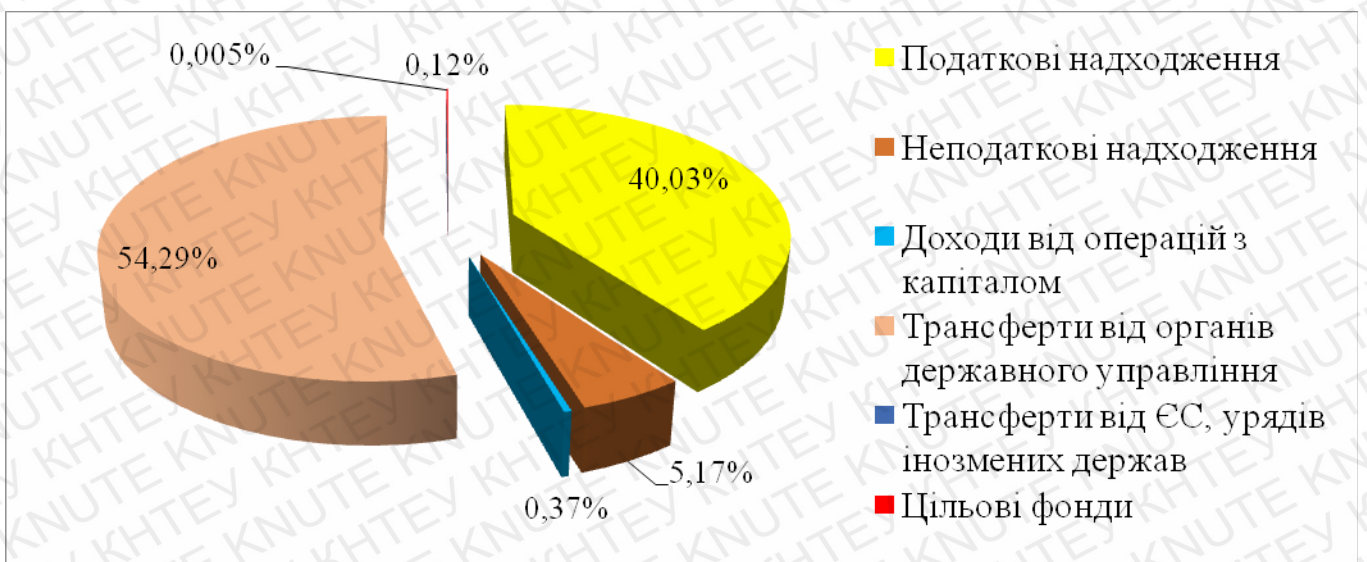


Рис 2.5 Структура місцевих бюджетів за доходами за 2017р.

Станом на 01.01.2018 ситуація майже не змінилася. З рис.2.5 видно, що питому вагу у структурі зайняли трансферти від органів державного управління (54,29%) і податкові надходження (40,03%). Не можемо не зазначити про неподаткові надходження та доходи від операцій з капіталом, що склали 5,17% та 0,37% відповідно. Найменшу частку у структурі місцевих бюджетів за доходами склали трансферти від ЄС, урядів іноземних держав (0,005%), а також цільові фонди (0,12%).

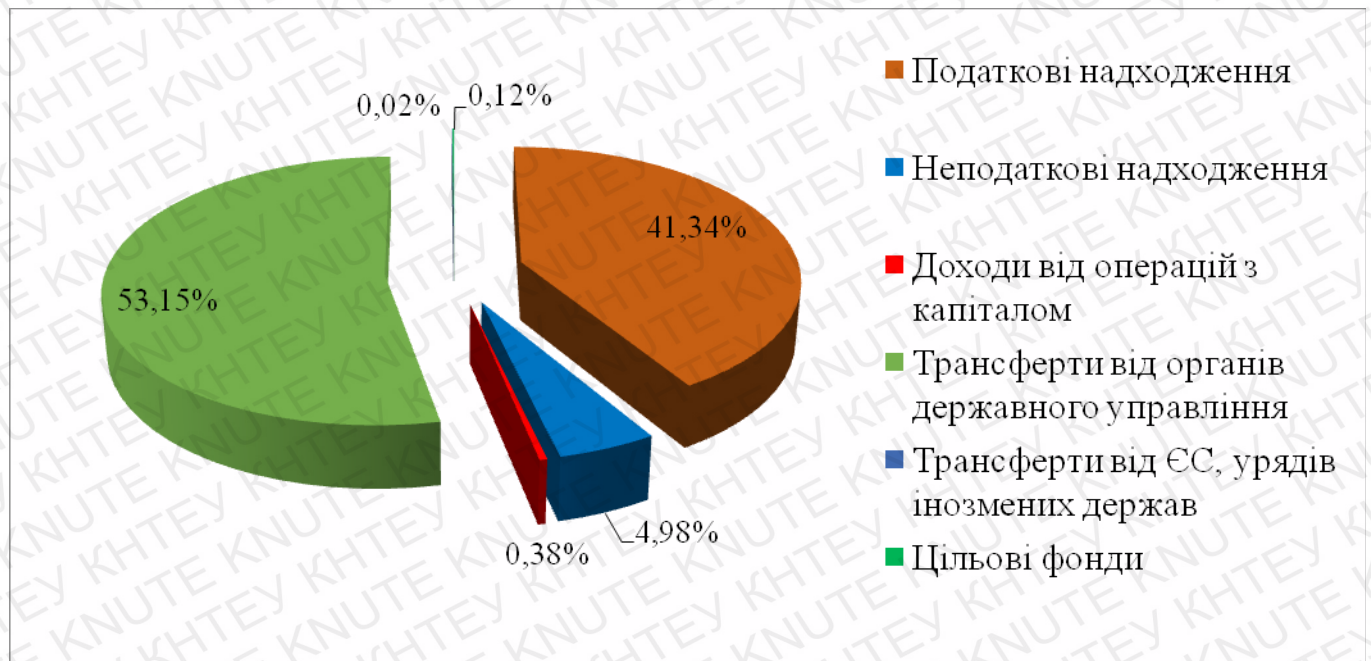


Рис 2.6 Структура місцевих бюджетів за доходами за 2018р.

З початком 2018 року в Україні продовжився процес децентралізації влади та формування фінансово спроможних місцевих бюджетів. Набрали чинності низка законодавчих змін у структурі надходжень місцевих бюджетів, покликані посилити і збільшити їх. Як видно з рис.2.6, найбільшу частку склали трансферти від органів

державного управління (53,15%), податкові (41,34%) та неподаткові (4,98%) надходження. Найменшу частку у структурі місцевих бюджетів за доходами займають трансферти від ЄС, урядів іноземних держав, а саме 0,02%.

Загалом, за даними Державної казначейської служби України з початку втілення реформи децентралізації протягом 2016 - 2018 років власні доходи місцевих бюджетів України зросли на 124 млрд грн.

На 2019 рік тенденція до зростання також зберігається. А загальний розмір фінансових ресурсів, який є у розпорядженні органів місцевого самоврядування, в 2018 році вперше перевищив половину від усього зведеного бюджету України та склав 51,2%.

Акцентуємо увагу, що динаміка надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) випереджає темпи зростання доходів по інших рівнях місцевих бюджетів. Надходження власних доходів місцевих бюджетів 366 ОТГ за 2018 рік зросли на 87% та склали 9,3 млрд.грн. (+4,3 млрд.грн). А темп зростання власних доходів 159 ОТГ, які вже у 2017 році отримували зарахування 60% ПДФО до своїх бюджетів, становить +34,2% (+1,1 млрд.грн), і це майже на 3% більше від середнього показника по Україні. Приріст надходжень ПДФО склав 41,2%, що на 1,9% більше, ніж у цілому по Україні.

Про фінансову спроможність місцевих бюджетів свідчать і залишки коштів, які склалися на рахунках станом на 1 січня 2019 року в розмірі 55,7 млрд грн.

Саме від зусиль органів місцевого самоврядування та прийняття якісних управлінських рішень залежить успішний розвиток громади, ефективна мобілізація власних ресурсів, використання резервів та залучення додаткових ресурсів, а також раціональне і ефективне використання бюджетних коштів [47].

Громади з кількістю жителів понад 5-7 тисяч мають більший фінансовий потенціал і спроможність до сталого розвитку, ніж менші громади (за винятком окремих невеликих громад, на територіях яких функціонують суб'єкти підприємництва зі значною фіскальною спроможністю).

Крім того, держава також щороку збільшує обсяги державної фінансової підтримки розвитку громад та розбудови інфраструктури. За останні роки сума такої підтримки зросла з 3,6 млрд.грн. у 2016 році до понад 19 млрд.грн. (що у 5 разів більше) у 2018.

Можемо зробити висновок, що за 2016-2018 роки місцеві бюджети областей України загалом були профіцитними. Це ще раз доводить необхідність проведення реформи місцевих бюджетів та місцевого самоврядування, з урахуванням принципу побудови бюджетної системи - принципу самостійності. Це приведе до автономності місцевих бюджетів не тільки за доходами, а й за видатками, що, у свою чергу, частково зніме тягар з держави у фінансуванні різних видаткових статей.

У сучасних умовах місцеві органи влади повинні забезпечувати комплексний підхід розвитку території, пропорційний розвиток виробничої і невиробничої сфери на підвідомчій території. Це впливає на подальше розширення і зміцнення фінансової бази регіональних органів влади [62].

З усього викладеного вище впливає, що економічні відносини є головною ознакою доходної бази місцевого бюджету і розкривають її природу та значення у процесах відтворення. Держава має створити умови для економічного розвитку регіонів, але й адміністративно-територіальні утворення повинні використовувати надані їм права та повноваження для власного розвитку. Крім того, для досягнення позитивного результату при проведенні економічних реформ слід сформувати ефективну законодавчу базу та зменшити вплив таких негативних факторів, як бюрократизм, корумпованість державних чиновників, асиметричність розвитку регіонів України.

2.2. Аналіз стану виконання місцевих бюджетів за видатками

Відповідно до положень Бюджетного кодексу повноваження органів Державного казначейства у частині обслуговування операцій місцевих бюджетів за видатками зосереджується на посиленні контролю за рухом коштів місцевих бюджетів, своєчасному попередженні їх нецільового використання та впровадженні нових засад управління бюджетними зобов'язаннями [41].

Джерелами для здійснення видатків місцевих бюджетів є кошти, які акумулюються на Єдиному казначейському рахунку та виділяються розпорядникам коштів під певні програми та функції. Складені на цій основі ліміти бюджетних зобов'язань (обсяги бюджетних повноважень) доводяться до головних розпорядників бюджетних коштів (ГРБК), які потім розподіляють їх по підвідомчим бюджетним установам: розпорядникам бюджетних коштів (РБК) і одержувачам бюджетних коштів (ОБК) [59].

Станом на 09.09.2019 казначейською системою обслуговування місцевих бюджетів охоплено 59 306 бюджетів, а саме 37 252 розпорядників та 22 054 одержувачів бюджетних коштів [2].

В основі казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками лежить комплекс організаційних процедур та проведення розрахунково-касових операцій щодо перерахування бюджетних коштів на здійснення видатків розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, забезпечення обліку видаткових операцій, здійснення контролю за цільовим спрямуванням бюджетних коштів та формування фінансової звітності про виконання бюджетів.

Здійснення фінансових операцій за видатками місцевих бюджетів органами Державної казначейської служби має такі особливості [60]:

- усі кошти місцевих бюджетів накопичуються на рахунках, що відкриваються у територіальних відділеннях Державного казначейства на ім'я розпорядників коштів місцевих бюджетів;

- органи Держказначейства здійснюють контроль за відповідністю касових видатків розпорядників коштів напрямом та обсягу встановлених бюджетних призначень, виділеним асигнуванням та прийнятим зобов'язанням;

- платіж здійснюється на користь суб'єктів господарської діяльності, які виконали роботи або надали послуги бюджетним установам.

Таким чином, роль органів Державної казначейської служби полягає не у виконанні окремих видаткових повноважень, а у комплексному обслуговуванні всіх учасників бюджетного процесу [61].

Розглянемо показники виконання місцевих бюджетів за видатками по областях у динаміці за 2016-2018рр.

Таблиця 2.3

Показники виконання місцевих бюджетів за видатками у динаміці (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) за 2016-2018рр.

млн.грн.

№ п/п	Назва території	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення			
					2017/2016		2018/2017	
					+/-	%	+/-	%
1	Вінницька	13830,07	20084,20	22920,11	6254,13	45,22	2835,91	14,12
2	Волинська	9438,40	13139,95	15079,24	3701,55	39,22	1939,30	14,76
3	Дніпропетровська	32124,00	43050,83	51412,82	10926,82	34,01	8362,00	19,42
4	Донецька	16127,16	25136,16	28127,44	9008,99	55,86	2991,28	11,90
5	Житомирська	11126,17	15283,24	17717,66	4157,07	37,36	2434,42	15,93
6	Закарпатська	10044,44	13530,64	15876,23	3486,20	34,71	2345,59	17,34
7	Запорізька	15869,54	22198,91	25942,61	6329,37	39,88	3743,69	16,86
8	Івано-Франківська	12161,98	16620,79	18871,93	4458,81	36,66	2251,14	13,54
9	Київська	16327,61	24345,42	29495,15	8017,82	49,11	5149,73	21,15
10	Кіровоградська	8531,78	11919,45	13684,77	3387,66	39,71	1765,32	14,81
11	Луганська	6142,33	8923,73	9258,61	2781,40	45,28	334,88	3,75
12	Львівська	22821,55	31212,63	35729,68	8391,08	36,77	4517,05	14,47
13	Миколаївська	9575,54	13133,09	14778,00	3557,55	37,15	1644,92	12,52
14	Одеська	19912,37	29629,42	32744,45	9717,05	48,80	3115,04	10,51
15	Полтавська	14173,61	20259,22	23051,49	6085,61	42,94	2792,27	13,78
16	Рівненська	10186,59	14381,06	16819,12	4194,47	41,18	2438,06	16,95
17	Сумська	10025,53	13750,88	15802,94	3725,36	37,16	2052,05	14,92
18	Тернопільська	9258,16	12335,79	13989,25	3077,63	33,24	1653,46	13,40
19	Харківська	22290,55	31331,38	35923,21	9040,83	40,56	4591,83	14,66

Продовження Таблиці 2.3

№ п/п	Назва території	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення			
					2017/2016		2018/2017	
					+/-	%	+/-	%
20	Херсонська	8318,19	11371,08	13419,22	3052,89	36,70	2048,13	18,01
21	Хмельницька	11294,56	15884,49	17981,77	4589,93	40,64	2097,27	13,20
22	Черкаська	11251,93	15860,32	17421,78	4608,39	40,96	1561,46	9,85
23	Чернівецька	7355,60	10206,31	11454,08	2850,71	38,76	1247,77	12,23
24	Чернігівська	8743,27	12987,99	14965,48	4244,73	48,55	1977,49	15,23
25	м.Київ	33482,26	49509,87	58110,57	16027,60	47,87	8600,71	17,37
Всього		350413,2	496086,85	570577,62	145673,65	41,57	74490,76	15,02

Розроблено автором за джерелами [2].

Протягом 2016-2018рр. загальний обсяг видатків місцевих бюджетів характеризувався сталою динамікою до зростання. З таблиці 2.3 видно, що обсяг видатків у 2017р. порівняно з 2016р. по всіх областях зріс на 145 673,65 млн.грн., або на 41,57%. Також зберігається тенденція до збільшення у 2018р. порівняно з 2017р. - видатки зросли на 74 490,76 млн. грн., або на 15,02%. Можна помітити, що найбільше виконання місцевих бюджетів за видатками у 2016-2018 рр. склали м.Київ, Дніпропетровська, Львівська, Харківська, Київська та Одеська області.

Так, у 2017р. проти 2016р. у м.Києві обсяг видатків зріс на 16 027,60 млн.грн., або на 47,87%, а також на 8 600,71 млн.грн., чи на 17,37% у 2018р. порівняно з 2017р. В Дніпропетровській області – на 34,01% у 2017р., і на 19,42% у 2018р.. В Київській – на 8 017,82 млн.грн., чи на 49,11% у 2017р., та на 5 149,73 млн.грн., або на 21,15% у 2018р.

Найменші показники виконання місцевих бюджетів за видатками протягом 2016-2018рр. можемо спостерігати у Луганській, Чернівецькій, Миколаївській, Черкаській, Тернопільській і Херсонській, областях.

Так, у 2017р. порівняно з 2016р. у Луганській області обсяг видатків становив 2 781,40 млн.грн., або 45,28%, але у 2018р. проти 2017р. зменшився до критичних показників і склав 334,88 млн.грн, або 3,75%. В Чернівецькій області видатки були на рівні 2 850,71 млн.грн. у 2017р. та 1 247,77 млн.грн. у 2018р. і склали 38,76% й

12,23% відповідно. Також низькими показники були у Черкаській області і становили у 2018р. порівняно з 2017р. 1 561,46 млн. грн., або 9,85%.

Доцільно розглянути динаміку видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за функціональною класифікацією.

Таблиця 2.3

Динаміка видатків місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за 2016-2018рр.

млн.грн.

№ п /п	Показники	Виконано, млн.грн.			Абсолютне відхилення, млн.грн.		Темп приросту, %	
		2016р.	2017р.	2018р.	2017/2016	2018/2017	2017/2016	2018/2017
1	Загальнодержавні функції	16207,66	23802,39	28591,91	7594,73	4789,52	46,86	20,12
2	Оборона	8,37	14,16	0,00	5,79	-14,16	69,12	-100
3	Громадський порядок, безпека та судова влада	386,20	634,80	1149,60	248,60	514,81	64,37	81,10
4	Економічна діяльність	34768,94	55883,23	77160,54	21114,29	21277,31	60,73	38,07
5	Охорона навколишнього природного середовища	1483,80	2609,31	3000,86	1125,52	391,55	75,85	15,01
6	Житлово-комунальне господарство	17535,01	27170,52	30048,55	9635,51	2878,03	54,95	10,59
7	Охорона здоров'я	63038,82	85663,05	93233,91	22624,22	7570,87	35,89	8,84
8	Духовний та фізичний розвиток	11938,90	16444,24	18886,00	4505,34	2441,76	37,74	14,85
9	Освіта	94611,23	136618,45	165707,99	42007,22	29089,54	44,40	21,29
10	Соціальний захист та соціальне забезпечення	106364,66	141282,85	145498,04	34918,18	4215,19	32,83	2,98
	Разом	346343,60	490123,00	563277,41	143779,40	73154,41	41,51	14,93

Розроблено автором за джерелами [2], [4].

Як видно з таблиці 2.3 обсяг видатків місцевих бюджетів у 2017 році становив 490 123,00 млн.грн., що на 143 779,40 млн.грн., або на 41,51 % більше порівняно з 2016 роком, і на 73 154,41 млн.грн., або на 14,93% менше порівняно з 2018 роком.

В тому числі, видатки на загальнодержавні функції у 2016 році склали 16 207,66 млн.грн., а у 2017 році зросли на 7 594,73 млн. грн. або на 46,86% порівняно з минулим періодом. Однак, у 2018 році відбулось зменшення зазначених видатків на 4 789,52 млн.грн. або на 20,12% порівняно з 2017 роком (рис.2.7).

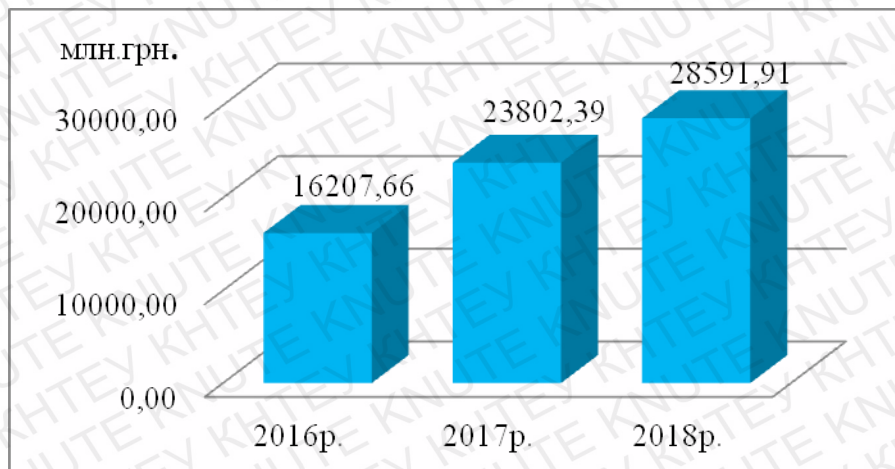


Рис.2.7 Динаміка видатків місцевих бюджетів на загальнодержавні функції у 2016-2018 рр.

З рис.2.8 бачимо, що видатки на оборону у 2016 році склали 8,37 млн.грн., що на 5,79 млн.грн. або на 69,12 % менше, порівняно з 2017 роком. Але у 2018 році видатків з місцевих бюджетів не виділялось, так як фінансування було повністю покладено на державний бюджет.

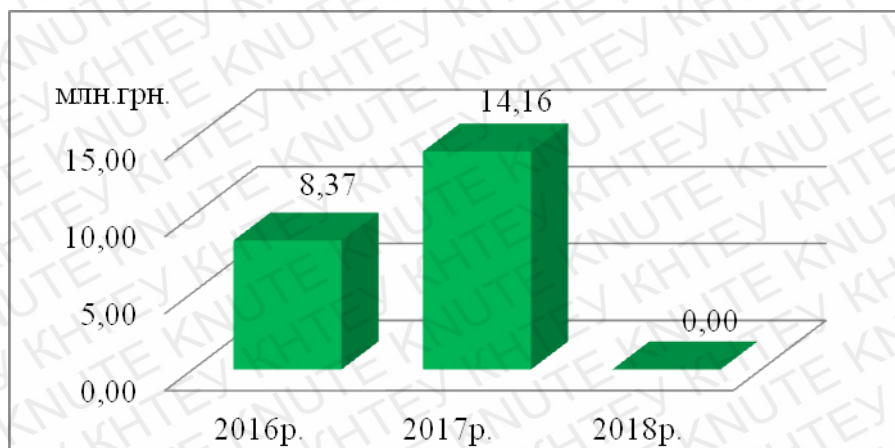


Рис.2.8 Динаміка видатків місцевих бюджетів на оборону у 2016-2018 рр.

Видатки місцевих бюджетів на громадський порядок, безпеку та судову владу зростають у динаміці протягом 2016-2018 років і у 2017 році складають 634,80 млн.грн., що на 248,60 млн.грн. або на 64,37% більше порівняно з 2016 роком та на 514,81 млн.грн. або на 81,10% менше порівняно з 2018 роком (рис.2.9). Хочеться зазначити, що в Україні видатки бюджету за даною категорією є вищими, ніж в усіх державах Центрально-Східної Європи (ЦСЄ).

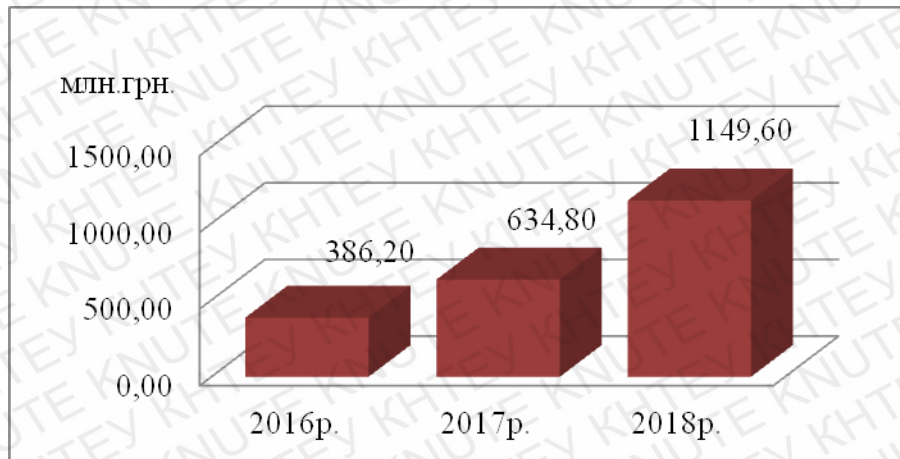


Рис.2.9 Динаміка видатків місцевих бюджетів на громадський порядок, безпеку та судову владу у 2016-2018 рр.

Також бачимо позитивну тенденцію до зростання у видатках на економічну діяльність. Так, у 2017 році вони склали 55 883,23 млн.грн., що на 21 114,29 млн.грн. або на 60,73% більше, порівняно з 2016 роком та на 21 277,31 млн.грн. або на 38,07% менше, порівняно з 2018 роком (рис.2.10).

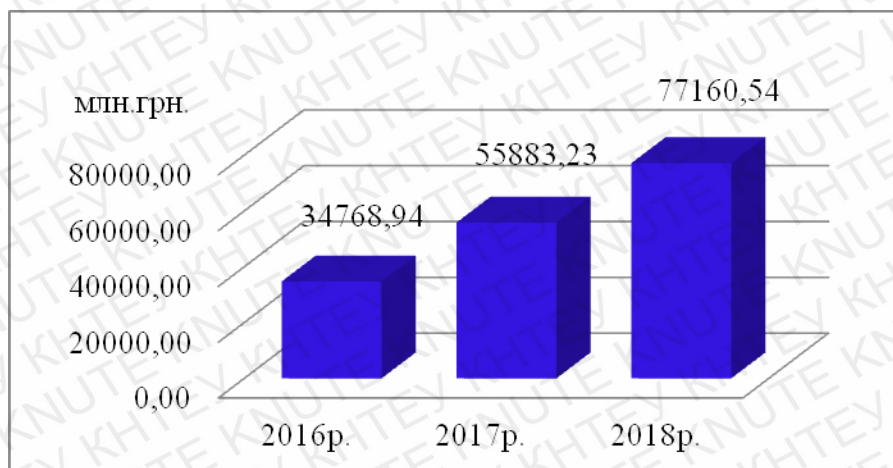


Рис.2.10 Динаміка видатків місцевих бюджетів на економічну діяльність у 2016-2018 рр.

Видатки місцевих бюджетів на охорону навколишнього природного середовища у 2017 році склали 2 609,31 млн.грн., що на 1 125,52 млн.грн., або на 75,85 % більше порівняно з 2016 роком, та на 391,55 млн.грн., або на 15,01% менше порівняно з 2018 роком (рис.2.11). В основному це було спричинено збільшенням видатків на запобігання та ліквідацію забруднення навколишнього природного середовища.

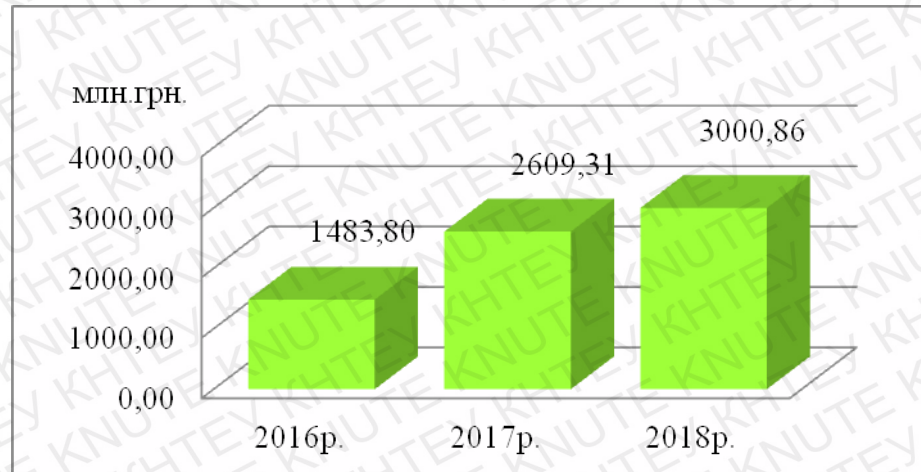


Рис.2.11 Динаміка видатків місцевих бюджетів на охорону навколишнього природного середовища у 2016-2018 рр.

Аналогічна ситуація спостерігається і у видатках на житлово-комунальне господарство. Так, у 2016 році вони склали 17 535,01 млн.грн., що на 9 635,51 млн.грн. або на 54,95 % менше порівняно з 2017 роком. А у 2017 році на 2 878,03 млн.грн., або на 10,59% менше, порівняно з 2018 роком (рис.2.12). Це свідчить про позитивні результати реалізації реформи бюджетної децентралізації, оскільки відбулась зміна структури видатків місцевих бюджетів в бік зростання частки видатків на виконання самоврядних повноважень. По суті, підвищується видаткова автономність місцевих бюджетів та ефективність використання бюджетних коштів на місцевому рівні.

Вже після проведення першого етапу бюджетної децентралізації села, селища та міста нарощують підтримку житлово-комунального господарства, що є позитивним кроком покращення якості надання послуг населенню.

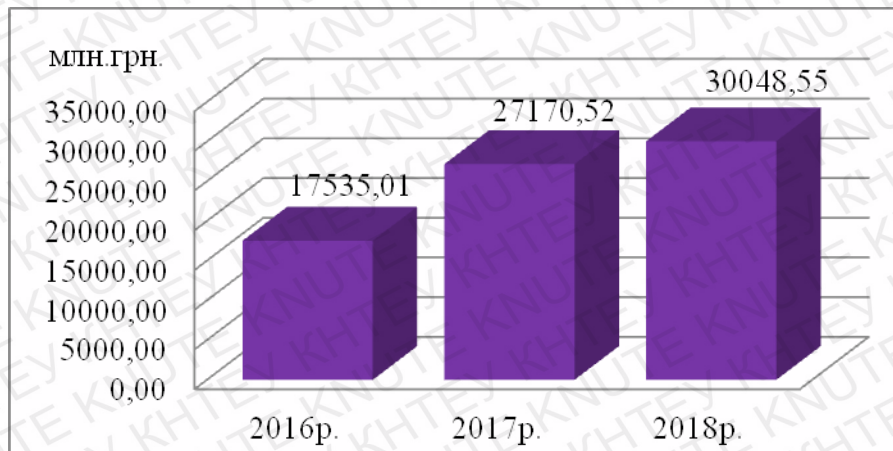


Рис.2.12 Динаміка видатків місцевих бюджетів на житлово-комунальне господарство у 2016-2018 рр.

З рис.2.13 видно, що видатки місцевих бюджетів на охорону здоров'я у 2017 році склали 85 663,05 млн.грн., що на 22 624,22 млн.грн. або на 35,89 % більше порівняно з 2016 роком, та на 7 570,87 млн.грн., або на 8,84% менше порівняно з 2018 роком (рис.2.13). Така ситуація була зумовлена зростанням видатків на лікарні та саніторно-курортні заклади. Але, незважаючи на такі позитивні зміни, бюджетне фінансування медичної сфери не задовольняє реальні потреби населення. В умовах гострої нестачі бюджетних коштів дедалі більша частка амбулаторної та стаціонарної допомоги стає платною. Практика засвідчує, що найбільших успіхів у вирішенні проблеми зміцнення здоров'я громадян досягли ті країни, які запровадили в системі охорони здоров'я механізм медичного страхування [42]. Вітчизняна система охорони здоров'я нині знаходиться на стадії реформування.

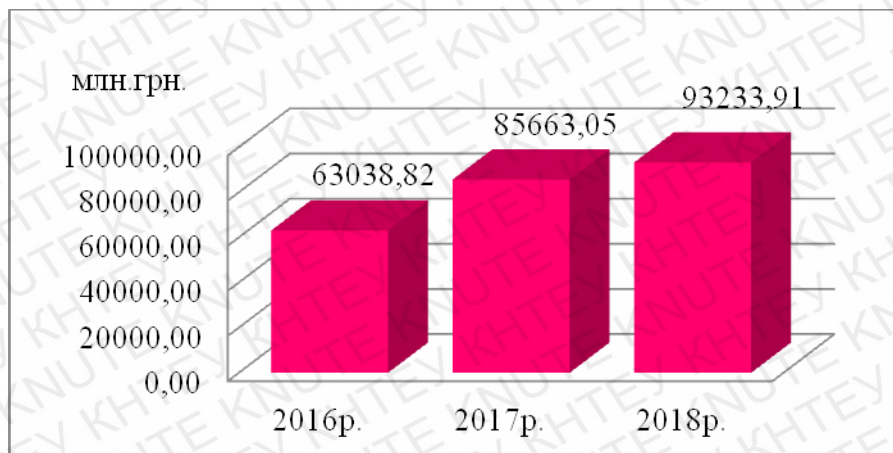


Рис.2.13 Динаміка видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я у 2016-2018 рр.

Видатки на духовний та фізичний розвиток у 2016 році склали 11 938,90 млн.грн., а у 2017 році зросли на 4 505,34 млн. грн. або на 37,74% порівняно з минулим періодом. Однак, у 2018 році відбулось зменшення зазначених видатків на 2 441,76 млн.грн. або на 14,85% порівняно з 2017 роком (рис.2.14). Очевидно, що фінансування даної галузі соціальної сфери позитивно позначається на якості освітніх та інших послуг, відкритті державних спортивних шкіл, театрів, культосвітніх установ, що в свою чергу супроводжується розвитком інтелектуального потенціалу українського суспільства.

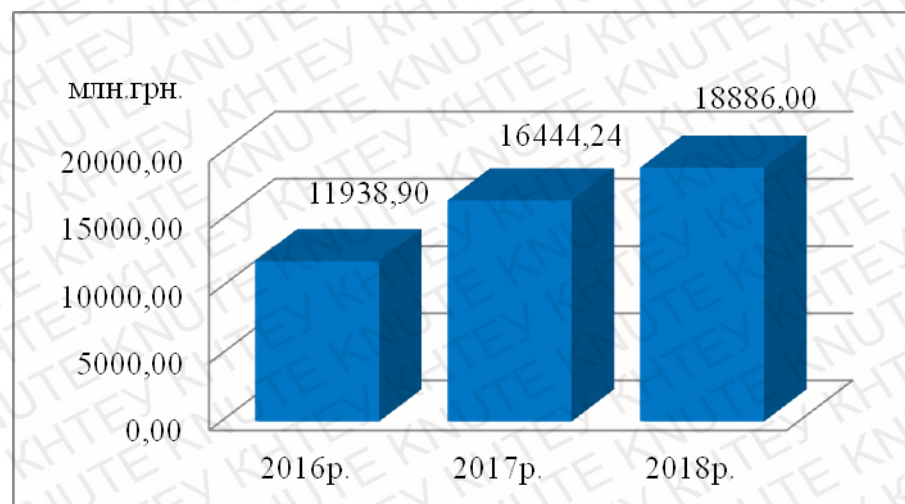


Рис.2.14 Динаміка видатків місцевих бюджетів на духовний та фізичний розвиток у 2016-2018 рр.

Видатки місцевих бюджетів на освіту у 2016-2018 рр. мають тенденцію до збільшення. Так, у 2016 році їх обсяг становив 94 611,23 млн.грн., що на 42 007,22 млн.грн., або на 44,40% менше, ніж у 2017 році. У 2018 порівняно з 2017 роком таке зростання було на рівні 29 089,54 млн.грн., або на 21,29% (рис. 2.15). Це передусім пов'язано з впровадженням реформи з децентралізації влади, зокрема передачі повноважень на базовий рівень, та стартом реформи Нової української школи. Загалом, за рівнем видатків на освіту Україна випереджає усі держави ЦСЄ, втім за якістю освіти поступається багатьом країнам ЦСЄ.

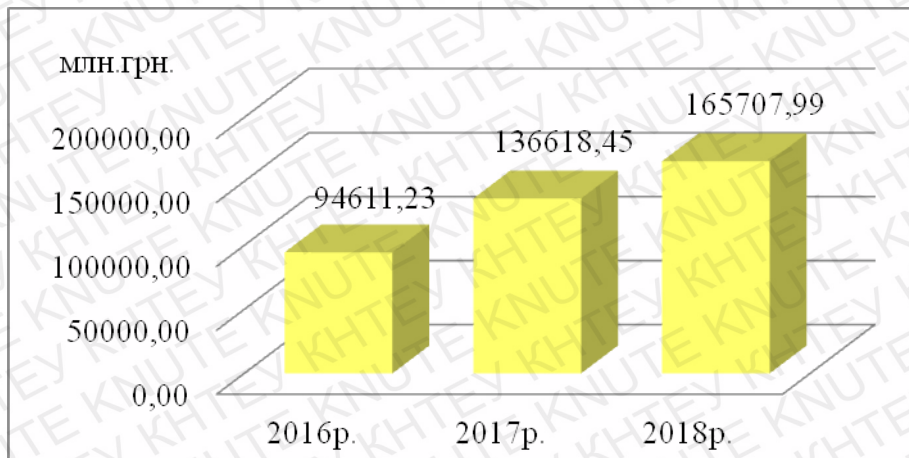


Рис.2.15 Динаміка видатків місцевих бюджетів на освіту у 2016-2018 рр.

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2016 році склали 106 364,66 млн. грн., що на 34 918,18 млн.грн., або на 32,83 % менше, порівняно з 2017 роком. У 2018 порівняно з 2017 роком кардинальні зміни відсутні - видатки зросли лише на 4 215,19 млн.грн., або на 2,98% (рис.2.16). Така динаміка буде прослідковуватися й надалі, але повільними темпами завдяки стриманому підвищенню мінімальних соціальних стандартів.

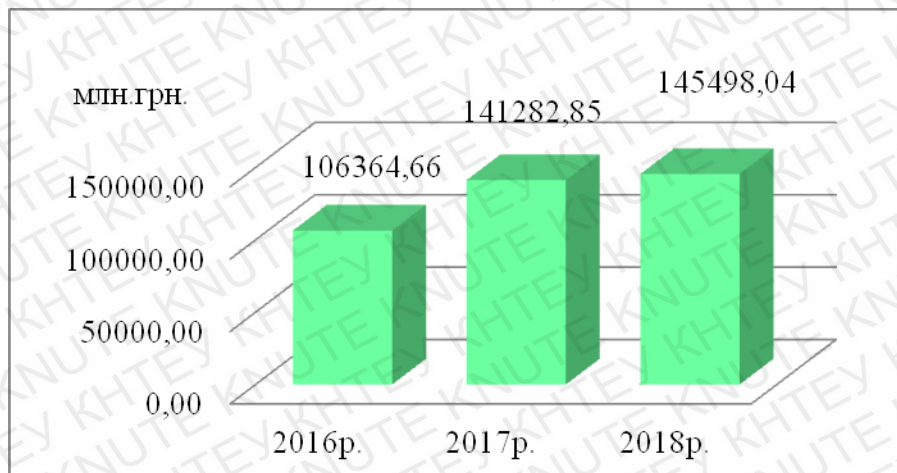


Рис.2.16 Динаміка видатків місцевих бюджетів на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2016-2018 рр.

Аналіз виконання місцевих бюджетів протягом 2016-2018рр. показав, що в загальному ситуація, яка склалася, є позитивною. Відсоток виконання місцевих бюджетів від їх річних планів не зазнав значних відхилень порівняно з попередніми

роками. Найбільшими видатки місцевих бюджетів за аналізований період були на соціальний захист та соціальне забезпечення, на освіту і охорону здоров'я.

Можемо зробити висновок, що структура місцевих бюджетів України свідчить про збільшення своєї ролі у наданні суспільних послуг населенню. Це пов'язано з реалізацією заходів з бюджетної децентралізації.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ

3.1. Зарубіжний досвід казначейського виконання місцевих бюджетів

Історія зародження, становлення та розвитку інституту казначейства має глибокі історичні корені що беруть свої витoki з давніх часів, а саме з появи держави. Державотворення супроводжувалось появою органів влади, здатних забезпечити реалізацію її функцій, таких як: забезпечення обороноздатності держави, надання медичних і освітніх послуг населенню, підвищення рівня життя тощо [34].

На кожному рівні розвитку суспільства необхідно забезпечити створення такої системи виконання бюджету, яка дозволяла б контролювати відповідність державних доходів і видатків прийнятому закону про бюджет на поточний бюджетний період, а також забезпечувати рівномірний розподіл бюджетних коштів. Принципи мобілізації грошових коштів, структура доходів і видатків бюджетів значною мірою залежать від форм і методів господарювання та соціально-економічних завдань, що вирішуються суспільством. У світовій практиці залежно від історичних і національних особливостей організації державного устрою та фінансової системи використовують казначейську, банківську або змішану системи касового виконання бюджетів [16].

У США до органів управління фінансами належить, насамперед, Міністерство фінансів (Казначейство). Воно є представником уряду, розробляє фінансову і податкову політику, здійснює емісію грошових знаків і випуск монет, займається питаннями внутрішніх позик та управлінням державним боргом, контролює виконання фінансового законодавства, збір внутрішніх доходів, грошовий обіг. Друге фінансове відомство в США – Адміністративно-бюджетне управління при президенті. Воно складає видаткову частину федерального бюджету і розробляє

фінансові програми, організовує оперативний контроль з управління бюджетом і є провідним органом виконавчої влади. Управління виконанням бюджету поділено в США між Міністерством фінансів, митною службою та Бюро з алкогольних напоїв, тютюнових виробів і вогнепальної зброї. Міністерство фінансів проводить збір внутрішніх доходів, таких як платежі за індивідуальним прибутковим податком, соціальним страхуванням, податків з корпорацій, майна, податків з дарувань і непрямих податків, тобто близько 90 % всіх податкових доходів, що входять у федеральний бюджет. Основним фінансовим джерелом діяльності органів державного управління в регіонах (у США це штати, муніципалітети, графства та ін.) є на третину міжурядові надходження, здійснювані за допомогою розгалуженої системи територіальних органів Казначейства, іншу третину становлять власні надходження, і частина, що залишилася, поповнюється за рахунок різних платежів і добровільних пожертвувань [12].

Основним призначенням казначейства Америки є сприяння оптимальному фінансовому управлінню державними ресурсами. Казначейство забезпечує своєчасне отримання бюджетними установами необхідних ресурсів для функціонування державних служб при одночасному доведенні до мінімуму видатків на фінансування держави [50].

У Німеччині органом державного управління фінансами є Міністерство фінансів, яке розробляє основи фінансової, податкової, валютної і кредитної політики. Воно складає проект бюджету та середньострокового фінансового плану, здійснює касове обслуговування бюджету, контроль за виконанням бюджету та розробку основ розподілу фінансових ресурсів між ланками бюджетної системи. В управлінні фінансами бере участь Федеральне відомство з фінансів і Федеральне управління державним боргом, а також підлеглі Федерального Міністерства фінансів. Перше відомство займається податковою перевіркою підприємств, оподаткуванням іноземних капіталовкладень, проблемами усунення подвійного оподаткування, друге - операціями з випуску та погашення позик і фінансуванням

бюджетного дефіциту [22].

В основу регіонального управління в Німеччині покладено два принципи: з одного боку, обов'язки земель підтримувати здатність територій, що входять до них до самоврядування та розвитку, з іншого - принципи вирівнювання та консолідації місцевих територіальних утворень – тобто те, що можна назвати принципами бюджетного федералізму. З огляду на те, що східні і західні землі Німеччини серйозно відрізняються за рівнем добробуту, велику роль для багатьох німецьких регіонів відіграють бюджетні субсидії і цільові трансферти, пропоновані їм федеральними органами влади.

У Великобританії органом державного управління фінансами виступає Казначейство. Воно керує розробкою, складанням і виконанням державного бюджету, визначенням податкової політики, фінансово-економічним прогнозуванням, міжнародними фінансовими відносинами, здійснює контроль за витрачанням коштів державними підприємствами [19].

Великобританія має форму унітарної держави, але ця держава складається з істотно різних між собою, в рамках адміністративно-територіальних одиниць, історично сформованих територій. Так Англія та Уельс діляться на графства, Північна Ірландія - на округи, а Шотландія - на області. Незважаючи на це, регіональне управління у Великобританії досить уніфіковано. Відмінною особливістю британського регіонального управління бюджетними коштами регіону є той факт, що місцеві органи влади є активними підприємцями - більше третини надходжень в регіональну і місцеву скарбницю припадає на оренду державної власності, а також на різні платні послуги з боку місцевих органів виконавчої влади. На регіональні та місцеві органи державного управління поширюються численні механізми контролю з боку центрального уряду в особі територіальних управлінь Казначейства, зокрема ліміти на запозичення і контроль над рівнем місцевих податків. Вони володіють обмеженою самостійністю у питаннях запозичення без чітких гарантій центрального уряду.

У Франції управління фінансами здійснює Міністерство економіки, фінансів і бюджету. У його функції входять: розроблення державного бюджету та контроль за його виконанням, касове обслуговування бюджету; збір податків, мита та інших надходжень; контроль за фінансовими операціями; здійснення зв'язку держави з підприємствами як акціонера, кредитора або гаранта; громадський облік і контроль (розподілені між відповідними управліннями).

Казначейство Франції здійснює збір державних податкових і неподаткових платежів, зарахування відрахувань до фондів соціального страхування, проводить виплати бюджетних коштів, здійснює контроль і оплату видатків місцевих колективів і публічних установ, надає допомогу службам префектур у дотриманні законності та бюджетного контролю діяльності місцевих колективів [37].

Сьогодні казначейство входить до складу Міністерства економіки та бюджету Республіки Франція як відокремлений Департамент і налічує близько 100 регіональних управлінь, а також підпорядковані їм підрозділи відповідно до подальшого територіального поділу країни.

Характерною особливістю казначейства Франції є той факт, що воно не тільки здійснює облік, розподіл і централізацію зібраних податковою службою податків і зборів, а й безпосередньо займається збором деяких з них, зокрема прибуткового податку, а також митних зборів на рівні комун або їх об'єднань [46].

Державне казначейство може одержувати позики Державного банку для забезпечення обіговими коштами уряду Французької Республіки, які призначені головним чином для фінансування поточних операцій (залучення позикових коштів здійснюється в межах, встановлених Парламентом). Крім цього, казначейство, втручаючись в банківську систему країни, здійснює емісію платіжних засобів поряд з уповноваженими комерційними банками та Емісійним банком Франції, випускає бони Уряду, здійснює їх передплату та облік. Директор Державного казначейства входить до складу Комітету кредитних установ, здійснює опіку деяких спеціальних кредитних установ, і відіграє важливу роль у прийнятті рішень, що стосуються

діяльності комерційних банків. Директор Державного казначейства також входить до Банківської комісії, яка контролює операції комерційних банків, і стежить за тим, щоб банки дотримувалися банківського законодавства Франції.

Головною особливістю регіонального управління бюджетними коштами у Франції є їх тісна прив'язаність до центральних органів влади. Близько 95 % коштів регіональних бюджетів проходять через Генеральну Дирекцію державного обліку та територіальні управління Казначейства.

В Італії управлінням фінансами зайняті чотири державних органи: державними витратами і фінансовим контролем - Казначейство; доходами - Міністерство фінансів; складанням державного бюджету і координуванням фінансових ресурсів - Міністерство бюджету і планування; місцевими фінансами - Міністерство внутрішніх справ [51].

Не можемо не згадати про Польщу, на відміну від Державного казначейства України казначейство Польщі по своїй суті являє своєрідний (в українському понятті) симбіоз ревізійного та податкового органів і здійснює лише послідовний контроль за використанням державних фінансів та державного майна в усіх суб'єктах державної адміністрації, цільовим використанням коштів, наданих Європейським Союзом, а також повнотою сплати суб'єктами контролю державних податків. Крім того, казначейському контролю підлягають організації будь-якої форми власності, що одержують державні кошти та використовують державне майно, а також підрозділи відомчого контролю. Казначейські інспектори діють на підставі річних планів, затверджених Генеральним інспектором, а також проводять позапланові контрольні заходи за дорученням Уряду, Міністра фінансів, правоохоронних органів, замовленням Вищої Контрольної Палати, а також за розглядом звернень, що надходять до Казначейства. Під час реалізації своїх повноважень інспектори казначейського контролю застосовують різні форми контролю, а саме інспекції, перевірки, дослідження, розслідування, опитування тощо. Методологічні засади діяльності казначейських інспекторів затверджені Міністром фінансів Польщі [35].

Таким чином, у певних країнах Казначейський департамент, відповідальний за макроекономічну політику і збір надходжень, має рівень міністерства, в США Міністерство Фінансів (Казначейство) має практично необмежений рівень влади і підпорядковується безпосередньо президенту країни, у Великобританії ж є дві казначейських служби - Казначейство і Відомство Генерального скарбника, які також виконують широке коло обов'язків, включаючи формування бюджетної політики та управління державним боргом. У Бразилії, Франції, Іспанії казначейства - всього лише підрозділи другого рівня в Міністерстві Фінансів, а в Японії навіть підрозділи третього рівня - відділи усередині різних бюро, які виконують різні казначейські функції.

Державні органи влади, відповідальні за казначейське виконання бюджету, варіюються в різних країнах від великих міністерств із значними повноваженнями, як у сфері виконання, так і в сфері планування та організації бюджету (тобто в деяких країнах Казначейство еквівалентно за статусом і виконуваним функціям Міністерству фінансів, казначейство і є Міністерство фінансів), до декількох невеликих відділів всередині Міністерства фінансів, і отже, казначейство в одних країнах виконує функції основного законодавця і виконавця федерального бюджету, а в інших країнах відіграє роль пасивного касира бюджетних коштів - видає кошти на вимогу міністерств і відомств.

У тих державах, де роль казначейства є великою (Австралія, Великобританія, США), казначейство підпорядковується безпосередньо представницьким органам влади, в країнах з незначною роллю казначейства воно підпорядковується виконавчим органам влади в особі Міністерства фінансів та його підрозділів. Варто відзначити той факт, що для більшості країн характерний відносно високий ступінь економічної стабільності, що водночас позначається на відносній стабільності бюджетного управління. У таких випадках бюджет може бути основою фінансового планування на цілий рік, з незначними змінами в ході його виконання. Така базисна стабільність впливає на відносне значення різних основних

функцій і зазвичай збільшує важливість функцій з підготовки бюджету і макроекономічного планування.

Загалом структура і роль казначейства, принципи його організації в окремих країнах визначаються історичними та культурними особливостями, а також економічною ситуацією і розподілом повноважень між певними органами державної влади. На функціонування інституту казначейства значний вплив спричиняють також кількість місцевих бюджетів, масштаби країни та особливості функціонування відомств, за якими закріплено виконання казначейських функцій.

У різних країнах на конкретних етапах їх економічного розвитку на казначейство покладались особливі характерні функції. Та, незважаючи на внутрішні особливості та наявні відмінності, головним призначенням інституту казначейства є сприяння оптимальному управлінню державними фінансами шляхом забезпечення своєчасного та в повному обсязі надходження доходів до бюджетів та цільового використання бюджетних коштів [55].

Зазвичай казначейство називають ще скарбницею держави і в цьому плані воно сприяє постійній рівновазі державних коштів, забезпечує потреби держави у фінансуванні найважливіших заходів суспільного життя та управляє державним боргом.

Сучасна світова практика свідчить, що існують як казначейства з широкими функціональними повноваженнями, які несуть відповідальність за розробку і проведення державної економічної та фінансової політики (казначейства Австрії, Великобританії, США тощо), так і казначейства з дещо обмеженими функціями (як, наприклад, казначейство Аргентини, яке виконує широкий спектр завдань, пов'язаних зі збором надходжень, потоком платежів і зберіганням готівкових активів, але не здійснює управління державним боргом).

Останнім часом органи казначейства в різних країнах, окрім основних функцій, пов'язаних з процесом касового виконання бюджетів, починають відігравати все більш активну роль у системі державних фінансів, виступаючи

«фінансовим менеджером» держави. Використовуючи інститут казначейства, держави активно впливають на ті сфери фінансів і економіки, в яких раніше основну роль відігравали банківські установи та приватні підприємства. Для реалізації функції «фінансового менеджера» органи казначейства широко використовують сучасні методи аналізу й прогнозування бюджетних потоків, здійснюють операції з цінними паперами на вітчизняних і світових фінансових ринках.

Питання раціонального управління державними фінансами в контексті сучасних євроінтеграційних процесів, пошук спільних рішень щодо плідного співробітництва в сфері управління фінансовими ресурсами знаходяться в центрі уваги світової спільноти. В умовах світової фінансової кризи на національному та міжрегіональному рівнях пошук механізмів підвищення ролі міжнародних співтовариств з обміну досвідом роботи казначейських служб та перспектив залучення нових членів з числа країн Західної і Східної Європи є надзвичайно важливим.

Зауважимо, що з ініціативи Світового Банку у 2006 році створено Казначейське співтовариство PEM PAL, яка об'єднує представників міністерств фінансів та казначейських служб Албанії, Азербайджану, Білорусії, Болгарії, Боснії і Герцеговини, Вірменії, Хорватії, Грузії, Казахстану, Косово, Узбекистану, України, Туреччини, Таджикистану, Сербії, Румунії, Молдови, Чорногорії, Македонії та Киргизстану. Головною метою діяльності PEM PAL є поліпшення ефективності та прозорості управління державними фінансами країн-членів шляхом обміну досвідом за ключовими напрямками роботи [2].

Тісна співпраця та взаємовигідне співробітництво Державної казначейської служби України з казначейськими службами інших країн та іншими фінансовими інституціями зарубіжних країн сприятиме прискоренню процесу адаптації українського законодавства у фінансовій сфері до міжнародних і, зокрема, європейських вимог та стандартів.

Отже, в умовах політичної та економічної нестабільності в Україні

пріоритетним напрямом діяльності органів державної казначейської служби залишається виконання бюджету і контроль за цим процесом. Незважаючи на той факт, що на розвиток казначейської системи виконання бюджетів значно впливають політичний устрій країни, а також традиції та особливості економіки (завдяки чому існують найрізноманітніші форми казначейського обслуговування бюджетів), все ж можна і треба використовувати досвід зарубіжних країн для вдосконалення вітчизняного управління коштами бюджетів всіх рівнів. Проведені дослідження показали, що існує ціла низка функцій у зарубіжних казначействах (наприклад: фінансове планування, приймання рішень на локальному рівні, управління коштами ЄКР і їх розміщення на фінансових ринках тощо), впровадження яких в Україні дасть змогу істотно підвищити якість і ефективність функціонування Державної казначейської служби [33].

3.2 Проблеми та шляхи вдосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів

Проблеми казначейського обслуговування в сучасних умовах активної децентралізації залишаються одними з найактуальніших. Це пов'язано з тим, що в процесі еволюції цієї діяльності мають бути враховані дві різновекторні тенденції, що справляють однаково важливий вплив на розвиток в Україні системи місцевих фінансів із врахуванням кращого досвіду демократичних держав світу [36].

З одного боку, казначейська модель виконання місцевих бюджетів не повинна бути перешкодою для розвитку фіскальної децентралізації та зміцнення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування - невід'ємних атрибутів демократизації суспільного життя; з іншого, - не менш важливою є необхідність підвищення ефективності управління суспільними фінансами та забезпечення раціонального використання грошових ресурсів територіальних громад. На жаль, ні вітчизняними, ні зарубіжними вченими досі не тільки не запропоновано теоретично осмислених рекомендацій щодо організації казначейського обслуговування місцевих бюджетів, але й не обґрунтовано доцільність його запровадження взагалі. Тому питання активізації наукових зусиль, спрямованих на дослідження теоретичних основ системи обслуговування місцевих бюджетів органами казначейства та головних проблем її функціонування, постає сьогодні особливо гостро [9].

Переваги казначейського обслуговування переконливо свідчать про те, що воно є ефективним і доцільним. Але низку проблемних питань виявлено в ході казначейського обслуговування місцевого бюджету, які спонукають органи ДКСУ до необхідності вдосконалення та оптимізації процедур казначейського обслуговування бюджетів за доходами та видатками.

Під час казначейського обслуговування місцевих бюджетів існують такі проблемні питання, як [56]:

- недостатність забезпечення матеріально-технічною базою (комп'ютерами, модемами тощо);
- значне збільшення навантаження на канали зв'язку, низький рівень охоплення районної ланки цифровими технологіями зв'язку;
- відсутність чіткого розмежування повноважень та функцій між органами місцевого самоврядування й органами Державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування місцевих бюджетів;
- територіальна віддаленість сільських та селищних бюджетів;
- оптимізація документообігу та скорочення обсягів робіт, що здійснюються в ручному режим, тощо;
- неоптимальний перерозподіл бюджетних коштів між розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів місцевих бюджетів, коли у однієї установи залишаються невикористанні кошти, і вона їх повертає до бюджету, а у другій утворюється кредиторська заборгованість;
- відсутня оперативність у роботі (значні затримки у фінансуванні видатків місцевих бюджетів, що перешкоджає ефективному вирішенню питань життєдіяльності громад.

Також, важливими на сьогодні недоліками, які потребують термінового вирішення є такі, як нестабільність законодавства; недосконала організація планування видатків місцевих бюджетів; погіршення платіжної дисципліни; недосконале програмне забезпечення, а також відсутність налагодження ефективної роботи методологічних груп головних управлінь Державної казначейської служби [15].

В той же час, до позитивних факторів казначейського обслуговування місцевих бюджетів необхідно віднести [2]:

- функціонування казначейської форми обслуговування бюджетів усіх рівнів, що призвело до певної модернізації методу перерахування коштів із рахунків бюджетів на рахунки розпорядників коштів;

- розміщення бюджетних коштів на казначейських рахунках та акумуляція їх на єдиному казначейському, що дає змогу виконувати своєчасно видаткову частину бюджету;
- концентрація дохідної та видаткової частини бюджетів, що надає можливість володіти повною, достовірною та оперативною інформацією;
- формування органами Державної казначейської служби достовірних звітів про виконання бюджетів усіх рівнів та зведеного бюджету України в цілому за результатами кожного звітного періоду.

Не можемо не згадати про Автоматизовану систему казначейського виконання бюджету АС «Казна», яка об'єднує в собі такі системи і підсистеми: операційний день; доходи; видатки; звітність; бухгалтерський облік бюджетних організацій; формування і подача податкової звітності; процесинговий центр обробки комунальних та інших платежів.

Дана система забезпечує уніфікацію програмно-технічних засобів на центральному і регіональному рівнях, та надає можливість доступу до неї центральному рівню. Такий підхід повністю виключає можливість умисного викривлення інформації. Всі системи працюють в єдиному інформаційному просторі з реєстрацією всіх операцій на банківських рахунках [14].

Автоматизована система внутрішнього бухгалтерського обліку ґрунтується на сучасних міжнародних стандартах та Плані рахунків бюджетного обліку і у повному обсязі забезпечує відображення всіх бюджетних операцій бухгалтерського обліку.

За допомогою цієї системи здійснюється:

- облік надходжень до бюджету;
- облік операцій з фінансування у розрізі всіх споживачів;
- бухгалтерський облік всіх господарських операцій;
- перевірка, консолідація і аналіз підсумкової бухгалтерської звітності;
- підготовка звітності (систематичної, бухгалтерської, податкової та іншої).

Розширення функцій Казначейства і його повне інтегрування із банківською системою вимагає безумовного підвищення рівня захисту на всіх ділянках бюджетного процесу. З цією метою АС «Казна» використовує як технічні засоби, так і програмні продукти внутрішнього захисту, які забезпечують лише санкціонований доступ до інформації у всій системі.

При цьому захист інформації від несанкціонованого доступу або її викривлення організований таким чином, що кожний із учасників має доступ до тієї інформації, яка передбачена його функціональними обов'язками [64].

Таким чином, до позитивних факторів можемо віднести і те, що АС «Казна» сьогодні дозволяє ефективно виконувати функції управління бюджетом у рамках казначейської системи його виконання. При цьому оперативно здійснювати всі операції з виконання бюджету, забезпечувати їх автоматизацію, виключати імовірність помилок при обробці інформації [32].

Зауважимо, що Державна казначейська служба України посідає одне з провідних місць у структурі управління державними фінансами та державного контролю і, незважаючи на значні прогалини у казначейському обслуговуванні місцевих бюджетів, шляхи вирішення цих проблем розробляються і впроваджуються вже сьогодні. А це дозволить забезпечити якісне обслуговування бюджетів на всіх рівнях. Функціонування казначейської системи дозволяє на підставі чітко визначених обсягів реальних потреб найбільш раціонально проводити оптимізацію бюджетних потоків, забезпечити безперервне фінансування всіх учасників бюджетних відносин, зробити процес виконання бюджету ефективнішим.

На наш погляд напрямами удосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками, є:

- підвищення відповідальності розпорядників і одержувачів бюджетних коштів щодо недопущення ними порушень бюджетного законодавства в процесі здійснення видатків;

- підвищення рівня професійної підготовки працівників органів Казначейства України, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів та інших учасників бюджетного процесу шляхом проведення семінарів стосовно вивчення та роз'яснення нормативно - правової бази з питань казначейського обслуговування бюджетних коштів;
- зведення до мінімуму операцій, які здійснюються в ручному режимі;
- залучення до системи казначейського обслуговування місцевих бюджетів поштових відділень, ураховуючи значну віддаленість деяких сільських і селищних рад від філій ДКСУ, що забезпечить уникнення непродуктивних витрат для відповідних рад (ця система ефективно функціонує у Франції);

Також потребують удосконалення та модернізації застарілі операційні системи та технологічна інфраструктура інформаційно-аналітичного забезпечення органів ДКСУ, оскільки існують ризики втрати інформаційних та матеріально-технічних ресурсів, що перешкоджає вчасному виконанню місцевих бюджетів і створює загрозу функціонуванню системи ДКСУ загалом [2].

Запропоновані шляхи вдосконалення сприятимуть удосконаленню системи казначейського обслуговування витратків місцевих бюджетів, підвищать оперативність і ефективність управління наявними фінансовими ресурсами регіонів та територій.

Використання казначейської системи виконання місцевих бюджетів має ряд переваг над банківською системою касового виконання бюджету. Переваги полягають у тому, що казначейська система концентрує обидва потоки грошових коштів (дохідний та витратковий) у ході виконання місцевих бюджетів на одному рахунку, а це дозволяє значно прискорити процес фінансування. Крім того, казначейська система виконання бюджету дозволяє підвищити ефективність використання бюджетних коштів завдяки цільовому, своєчасному та раціональному їх витрачання; знизити витрати бюджету на обслуговування місцевого боргу за рахунок покриття тимчасових касових розривів, які надаються органами

казначейства на безкоштовній основі; прискорити оборотність бюджетних коштів за рахунок скорочення кількості та тривалості кругообігів коштів від розпорядника до кінцевого отримувача [45].

Головним у розв'язанні проблеми зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування України є бюджетна децентралізація, високий рівень якої свідчить про демократизацію суспільства та ефективне використання коштів у загальнодержавному масштабі [49]. Нині місцеві органи влади попри низку позитивних змін ще не отримали достатньої автономії в ухваленні рішень. У сучасних умовах удосконалення системи ефективності формування доходів бюджету кожного регіону має проводитися за такими напрямками:

- надання більшої управлінської свободи місцевій владі, а саме органам місцевого самоврядування (громадам);
- створення дієвих механізмів перевірки якості надання місцевих послуг, через які центральний рівень міг би пересвідчуватися, що в делегованих функціях досягнуто очікуваних показників успішності та дотримано національних стандартів якості;
- здійснення моніторингу доходів місцевих бюджетів на всіх стадіях бюджетного процесу із застосуванням аналізу, аудиту й проведення постійного контролю над справами податків, зборів і обов'язкових платежів та мобілізацією доходів відповідно до визначених планових показників на бюджетний рік [21];
- своєчасне реагування на стан виконання дохідної частини бюджету, її формування у поточному році дасть можливість підготувати ефективну та ґрунтовну базу для планування показників податків, зборів і обов'язкових платежів на наступний рік і не допустити недоліків минулих років у наступних бюджетних процесах;
- запровадження планування місцевих бюджетів на середньострокову перспективу;
- посилення інвестиційного складника місцевих бюджетів [39].

Місцеві органи влади і держава, проводячи бюджетну політику, повинні оптимально поєднувати інтереси суспільства, окремих територій, підприємств і

громадян. Визначальним має бути збалансований розвиток приватних і державних інтересів у бюджетній політиці [52].

Отже, можна зробити висновок, що в Україні рівень прозорості та достовірності бюджетного процесу далекий від ідеального. Відсутній злагоджений механізм правового регулювання, наслідками цього є розпорошеність, відсутність організованості в роботі органів управління, функції кожного органу державної влади регламентуються в законодавстві недостатньо чітко. Чинне законодавство постійно потерпає від змін і доповнень, що підтверджує його недосконалість. Органи державної влади безупинно змінюють свої склад та структуру, це є політичною проблемою, що значною мірою віддзеркалюється на економіці.

Очевидно, щоб максимально раціоналізувати на практиці процедуру виконання місцевого бюджету будуть потрібні значні спільні зусилля фахівців не тільки ДКСУ, а й більшості департаментів Міністерства фінансів України, а також головних розпорядників бюджетних коштів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На сьогоднішній день гостро постає питання стосовно вироблення дійового механізму, який би визначав нові принципи формування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій і повноважень усіх рівнів влади, а звідси - видатків кожного виду бюджету. З огляду на це постає проблема пошуку шляхів ефективного управління коштами місцевих бюджетів.

В сучасних умовах, коли країна обрала шлях євроінтеграції та децентралізації, питання прозорості бюджетного процесу, ефективності використання фінансових ресурсів та цільового спрямування коштів місцевих бюджетів набувають особливої актуальності в умовах запровадження нових норм бюджетного законодавства, які сприяють більш ефективному їх використанню на виконання власних повноважень органами місцевого самоврядування [65].

Державна Казначейська служба України виконує свою діяльність згідно з функціональними повноваженнями і спрямовує її на виконання Конституції та законів України, указів Президента України, постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України, доручень Прем'єр-міністра України, наказів Міністерства фінансів України, доручень Міністра його першого заступника та заступників, наказів Казначейства, доручень Голови Казначейства, актів Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевою самоврядування [2].

Пріоритетними напрямками діяльності Державної казначейської служби України на 2019 рік, затверджені Міністром фінансів України є наступні [2]:

1. Повнофункціональне обслуговування розпорядників (одержувачів) коштів державного бюджету з використанням системи дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства - Казначейство».

2. Оптимізація кількості учасників системи електронних платежів Національного банку України - територіальних органів Казначейства, шляхом подальшої централізації інформаційних ресурсів Казначейства.
3. Участь у модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі:
 - консолідація фінансової звітності, складеної згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі;
 - адаптація облікової системи АС «Є-Казна» та внутрішньої платіжної системи Казначейства до Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі.
4. Подальша інтеграція складових модулів системи АС «Є-Казна» для автоматизації безспірного списання коштів за судовими рішеннями за програмою КПКВК 3504030. Ведення обліку за судовими рішеннями щодо безспірного списання з рахунків боржника та за судовими рішеннями про стягнення надходжень бюджету.
5. Введення в дію програмно-технічного комплексу «Акредитований центр сертифікації ключів «CryptoKDC» шляхом набуття статусу кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг.
6. Підвищення відкритості та прозорості у діяльності Державної казначейської служби України.
7. Участь у запровадженні єдиного рахунку для зарахування митних платежів.

Державна казначейська служба України посідає одне з провідних місць у структурі управління державними фінансами та державного контролю і, незважаючи на значні прогалини у казначейському обслуговуванні місцевих бюджетів, шляхи вирішення цих проблем розробляються і впроваджуються вже сьогодні. А це дозволить забезпечити якісне обслуговування бюджетів на всіх рівнях [53].

Функціонування казначейської системи дозволяє на підставі чітко визначених обсягів реальних потреб найбільш раціонально проводити оптимізацію бюджетних потоків, забезпечити безперервне фінансування всіх учасників бюджетних відносин, зробити процес виконання бюджету ефективнішим.

Вважаємо, що сьогодні напрямками удосконалення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за видатками, можуть бути:

- підвищення відповідальності розпорядників і одержувачів бюджетних коштів щодо недопущення ними порушень бюджетного законодавства в процесі здійснення видатків;
- підвищення рівня професійної підготовки працівників органів Казначейства України, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів та інших учасників бюджетного процесу шляхом проведення семінарів з вивчення та роз'яснення нормативно - правової бази з питань казначейського обслуговування бюджетних коштів [58];
- запровадження єдиного програмного забезпечення в органах Казначейства України та у розпорядників і одержувачів бюджетних коштів та зведення до мінімуму операцій, які здійснюються в ручному режимі;
- залучення до системи казначейського обслуговування місцевих бюджетів поштових відділень, урахуваючи значну віддаленість деяких сільських і селищних рад від філій ДКСУ, що забезпечить уникнення непродуктивних видатків для відповідних рад (ця система ефективно функціонує у Франції) [27].

Також потребують удосконалення та модернізації застарілі операційні системи та технологічна інфраструктура інформаційно-аналітичного забезпечення органів ДКСУ, оскільки існують ризики втрати інформаційних та матеріально-технічних ресурсів, що перешкоджає вчасному виконанню місцевих бюджетів і створює загрозу функціонуванню системи ДКСУ загалом [18].

Запропоновані шляхи вдосконалення сприятимуть удосконаленню системи казначейського обслуговування видатків місцевих бюджетів, підвищать оперативність і ефективність управління наявними фінансовими ресурсами регіонів та територій [40]. Таким чином, роль органів Державної казначейської служби полягає не у виконанні окремих видаткових повноважень, а у комплексному обслуговуванні всіх учасників бюджетного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
3. Конституція України від 28.06.1996 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
4. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://www.mof.gov.ua/uk>
5. Постанова про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п>
6. Постанова Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ Міністерства фінансів України від 23 серпня 2012 р. № 938 - . [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
7. Батура О.В., Державна казначейська служба: місце і роль у виконанні бюджету / О.В. Батура, К.М.Огданський. // Фінанси України. - 2014. - №11. - С. 3-10.
8. Бліщук К.М. Державні та місцеві фінанси. Бюджетний процес: навч. посіб. К. М. Бліщук, Л.Р. Михайлишин. - 2-ге вид. перероб. і доп. - Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2013. - С. 112-115.
9. Боровик П., Вишнева В. Перспективи розвитку казначейської системи виконання бюджетів // Інноваційна економіка. - 2011. - №11. - С.240-244.
10. Булгакова О.С, Історія казначейства: навч. посіб. / О.С.Булгакова, О. Т. Колодій. - К.: КДТЕУ, 2012. - С. 48-56.
11. Булгакова С.О, Канєва Т.В, Александров В.Т. та Державні фінанси: Підручник: Інтегрований навчально-атестаційний комплекс з CD та Інтернет порталом : У 5 т.

- Т. 4. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Бухгалтерський облік і звітність з виконання бюджетів у системі казначейства / С.О. Булгакова, Т.В.Канєва, В.Т.Александров та ін. - К. : НВП «АВТ лтд.», 2006. - 583 с.
12. Булгакова С.П. Казначейство зарубіжних країн: навч.посібник [Текст]/ С.П.Булгакова. -К.: Київ нац.торг.-екон.ун-т, 2007. - 82 с.
13. Волинська О.В. Про місцеві бюджети-людською мовою: Методичний посібник / О.В.Волинська, - Миколаїв: ФРМ, 2014. - С. 23-29.
14. Габа І.Казначейське обслуговування місцевих бюджетів : переваги та недоліки /І.Габа// Все про бухгалтерський облік. - 2010. - №9. - С. 20-22.
15. Габа І.М. «Децентралізація» - деякі плюси і мінуси / І.М. Габа // РайонІнфо. - 2014. - № 1. - С. 31-34.
16. Голинский Ю.О.: Міжнародна практика казначейського обслуговування бюджетів і можливості її використання в Україні: Науковий вісник НЛТУ України. - 2013. - С. 6-14.
17. Голинська О. В. Бюджет та бюджетна система в період реформ: Практичний посібник для орг.місц.сам./ О.В.Голинська - К.: В-во «USAID RTI», 2013. - 295 с.
18. Голинський Ю.О., Шиманська І.О. Проблеми та шляхи вдосконалення казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів України / Ю.О. Голинський, І.О. Шиманська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск №12/2017. Ч. 2. - Ужгород, 2017. - С. 169-172.
19. Деві К. Розвиток місцевих фінансів в Україні та інших державах - членах Ради Європи / К. Деві, Г. Петері, В.Ю. Росіхіна, В.В. Толкованов. - К.: «Крамар», 2011. - 240 с.
20. Євтушенко Н.М. Формування місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Н.М. Євтушенко // Економічний вісник університету. - № 27/1. - 2015. - С. 162-168.

21. Жибер Т.В. Державна казначейська служба: становлення, проблеми, перспективи/ Т.В.Жибер // Фінанси України. - 2013. - №1. - С. 40 - 42.
22. Зайчикова В.В. Місцеві фінанси України та європейських країн. - К.: НДФІ, 2010. - 299 с.
23. Булгакова С.О. Казначейська система виконання бюджету / С.О.Булгакова// - К., 2011. - 250 с.
24. Каленська В.І. Система казначейського контролю за бюджетними коштами/ В.І.Каленська // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - №5. - С.128-134.
25. Квасній О.Р., Раделицький Ю. О. Формування місцевих бюджетів на території сучасної України: умови становлення та особливості формування // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. Вип. 5 (121). - С. 104-110.
26. Квасній О.Р., Раделицький Ю.О. Місцеві бюджети в умовах децентралізації: теоретичні аспекти // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2018. Вип. 5. - С. 112-118.
27. Кіреєв О.І. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів: проблеми та шляхи розв'язання/ О.І.Кіреєва // Фінанси України. - 2012. - №5. - С. 34-38.
28. Козарезенко Л.В. Місцеві бюджети: можливості регулювання розвитку людського потенціалу. Фінанси України. - 2016. - № 4. - С. 70-71.
29. Кондратюк С.Я. Послуги Державної казначейської служби. Сутність і тенденції розвитку/ С.Я. Кондратюк // Казна України. - 2017.- №1. - С. 16-24.
30. Кондратюк С.Я. Становлення і розвиток казначейської системи в Україні/ С.Я.Кондратюк В.М.Борисенко // Казна України. - 2013.- №7. - С. 17-26.
31. Копитов С.М. Функції казначейства з виконання державного та місцевих бюджетів/ С.М.Копилов // Фінанси України. - 2012. - №5. - С. 45-51.
32. Костенко О. Актуальні питання розвитку інформаційних технологій в Держказначействі / О. Костенко // Казна України. - 2010. - №1 (4). - С. 24-25.

33. Кублікова Т.Б. Економічна сутність та роль ЄКР в системі казначейства / Т.Б. Кублікова, Е.І. Курганська // Збірник наукових праць «Економічний аналіз». - Тернопіль, 2012. - Вип. 11. - Ч.1. - С. 148-150.
34. Мазаракі А.А. Формування та функціонування бюджетної системи України: монографія/ за ред.А.А.Мазаракі. - К.: Книга, 2003. - С. 262-264.
35. Макогон, В. Д. Формування доходів місцевих бюджетів у зарубіжних країнах / В. Д. Макогон // Наукові праці НДФЕ - 2010. - № 1(42). - С. 56-67.
36. Макуцький Р.Т. Особливості реформування процедури казначейського обслуговування місцевого бюджету / Р.Т.Макуцький // Актуальні проблеми економіки. - 2012. - №1 - С. 38-47.
37. Миргородська Л. Фінансові системи зарубіжних країн: Навч. посіб. - К.: 2009. -306с.
38. Монаєнко А.А. Суть і значення розподілу видатків бюджету: [збірн. наук. праць НАДУ при Президентіві України / За заг. ред. В.І.Лугового, В.М.Князева.] - К.: Видавництво НАДУ, 2012. - Вип.1. - С. 132-140.
39. Нікуліна Т.О. Проблеми та шляхи удосконалення діяльності органів Державного казначейства України / Т.О. Нікуліна // Економікс. - 2010. -№9. -С.3-5.
40. Охримовський О. Удосконалення організації в роботі територіальних казначейських органів. - 2009. - №11. - С. 4-6.
41. Павлюк Н.В. Розвиток казначейської системи виконання місцевого бюджету / Н.В.Павлюк // Фінанси України. - 2014. - №2. - С.78-83.
42. Пальчук В. Місцеві бюджети в умовах фінансової децентралізації / В. Пальчук // Україна: події, факти, коментарі. - 2017. - № 6. - С. 57-59.
43. Пелехатий А.О., Раделицький Ю.О., Квасній О.Р. Фінансове забезпечення місцевих бюджетів як інструмент регіонального розвитку // Економіка України в умовах сучасних геополітичних трансформацій: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених - Львів: ЛКА, 2015. - С.140-142.

44. Попова Л.М., Попова С.М., Успенко В.І. Казначейська справа. : навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2011. - С. 59-61.
45. Проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи їх вирішення: монографія/ М.І. Карлін, Ю.В. Шулик, А.В. Кулай та ін.; за ред. д.е.н. проф. М.І. Карліна. - Луцьк: Вежа-Друк, 2014. - С. 119-148.
46. Прокофьев С.Е. Казначейская система исполнения бюджета Франции. Бюджет, 2010, № 4. - С. 3-11.
47. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Н.В. Проць // Фінансовий простір. - 2015. - № 1. - С. 221-225.
48. Раделицький Ю.О. Податкові надходження як ключова складова наповнення місцевих бюджетів // Науковий вісник ЛНУ ім. І. Франка. Формування ринкової економіки в Україні. 2017. Вип. 37. Т. 2. - С. 155-164.
49. Раделицький Ю.О. Проблеми наповнення місцевих бюджетів в Україні в контексті фінансової децентралізації // Науковий журнал Тернопільського національного економічного університету «Світ фінансів». 2017. Вип. 2 (51). - С. 29-38.
50. Раделицький Ю.О. Розвиток місцевих бюджетів у країнах Євроейського Союзу // Научный диспут: вопросы экономики и финансов: материалы XIII междунар. науч.-практ. конф. - Интернаука, 2019. - С. 63-64.
51. Раделицький Ю.О., Ковалюк О. М. Моделі формування систем місцевих бюджетів в країнах Європи // Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2017. Вип. 54. - С. 302-305.
52. Раделицький Ю.О., Пелехатий А.О. Фінансова незалежність бюджетів об'єднаних територіальних громад: основні проблеми та шляхи їх подолання // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. Вип. 4 (120). - С. 125-129.

53. Ракитський В. Шляхи вдосконалення казначейської системи виконання місцевого бюджету/ В.Ракитський // Вісник УАДУ. - 2014. - №3. - С. 127-132.
54. Семенов Г.А. Управління використанням бюджетних коштів за допомогою казначейської системи України / Г.А. Семенов, Л.А. Чорна //Вісник Донецького Національного університету. - 2009. - № 1. - С. 337-341.
55. Стефанчук Р.О. Зарубіжний досвід формування та функціонування місцевих бюджетів / Р.О. Стефанчук, О.А. Музика-Стефанчук // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності,- 2010. - №1. - С. 132 - 138.
56. Стефанюк І.Б. Проблеми вдосконалення системи державного фінансового контролю в Україні / І.Б.Стефанюк // Доповіді, виступи міжнародної науково-практичної конференції «Бюджетна реформа в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання». - К.: НДФІ, 2014. - С. 264-273.
57. Стоян В.І. Казначейська система виконання бюджету : навчальний посібник / В. І. Стоян, В. М. Русін. - Тернопіль : Астон, 2015. - С. 168-179.
58. Стоян В.І. Розмежування повноважень між учасниками бюджетного процесу та організація взаємодії з ними органів Державної казначейської служби / В.І.Стоян, А.В.Лучка // Фінанси України. - 2013.- №12. - С. 42-51.
59. Стоян В.І. Управління фінансовими ресурсами у системі казначейства/ В.І.Стоян // Фінанси України. - 2013. - №7. - С. 21-29.
60. Стоян В.І.Видатки місцевих бюджетів: проблемні питання обслуговування /В.І.Стоян,В.Савчин/Казна України. - 2011. -№14. - С. 24-27.
61. Сушко Н.І. Повноваження казначейських органів в контексті реалізації положень бюджетного кодексу /Казна України. - 2012. - № 3. - С. 13-14.
62. Управління фінансовими ресурсами місцевого бюджету: [монографія] / Л.Ф. Кондусова, І.І. Нескородєва, І.І. Алексеєнко та ін.- Х.: Вид. ХНЕУ, 2015. - 289 с.
63. Чечуліна О.О. Казначейство як система виконання бюджету України /О.Чечуліна // Економіка. Фінанси. Право. - 2012. - №3. - С. 15-20.

64. Чугунов І.Я. Фінанси України: Інституційні перетворення та напрями розвитку / І. Я. Чугунов. - Київ, 2009. - 848 с.
65. Якимов О. Вдосконалення механізму казначейського обслуговування місцевих бюджетів / О.Якимов // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - №5 - С. 18.

66.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Довідка про виконання місцевих бюджетів за доходами станом на 01.01.2017
(з урахуванням трансфертів з державного бюджету)**

млн.грн.

№ п/п	Назва території	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
1	Вінницька	13 400,06	904,19	14 304,25
2	Волинська	8 969,48	553,60	9 523,08
3	Дніпропетровська	30 040,59	2 430,53	32 471,13
4	Донецька	16 025,81	1 949,56	17 975,37
5	Житомирська	10 804,41	415,09	11 219,50
6	Закарпатська	9 761,26	360,88	10 122,15
7	Запорізька	15 714,79	1 000,50	16 715,29
8	Івано-Франківська	11 685,45	629,15	12 314,60
9	Київська	16 149,59	1 298,32	17 447,91
10	Кіровоградська	8 433,55	377,12	8 810,66
11	Луганська	5 863,49	490,26	6 353,75
12	Львівська	21 380,09	1 967,53	23 347,63
13	Миколаївська	9 469,46	462,75	9 932,21
14	Одеська	19 252,13	1 527,73	20 779,86
15	Полтавська	13 880,33	819,30	14 699,63
16	Рівненська	10 083,29	356,22	10 439,51
17	Сумська	9 975,44	396,99	10 372,44
18	Тернопільська	9 019,38	327,83	9 347,21
19	Харківська	21 629,02	1 283,84	22 912,86
20	Херсонська	8 105,74	458,44	8 564,18
21	Хмельницька	10 936,25	591,71	11 527,96
22	Черкаська	10 946,94	550,96	11 497,90
23	Чернівецька	6 981,79	643,86	7 625,65
24	Чернігівська	8 717,73	416,14	9 133,87
25	м.Київ	34 128,41	4 473,64	38 602,05
	Всього	341 354,49	24 686,15	366 040,63

Додаток Б

**Довідка про виконання місцевих бюджетів за доходами станом на 01.01.2018
(з урахуванням міжбюджетних трансфертів з державного бюджету)**

млн.грн.

№ п/п	Назва території	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
1	Вінницька	18 451,52	2 163,65	20 615,17
2	Волинська	12 072,04	1 555,97	13 628,00
3	Дніпропетровська	40 365,06	3 054,17	43 419,23
4	Донецька	21 230,07	4 593,62	25 823,69
5	Житомирська	14 474,73	1 159,43	15 634,16
6	Закарпатська	12 747,62	1 263,77	14 011,40
7	Запорізька	20 521,21	1 750,07	22 271,28
8	Івано-Франківська	15 702,86	1 289,81	16 992,68
9	Київська	22 464,26	3 614,33	26 078,59
10	Кіровоградська	11 350,30	775,49	12 125,79
11	Луганська	7 364,05	669,39	8 033,44
12	Львівська	29 073,69	3 014,73	32 088,42
13	Миколаївська	12 344,69	1 003,48	13 348,16
14	Одеська	24 996,23	4 219,32	29 215,55
15	Полтавська	18 404,48	1 809,95	20 214,43
16	Рівненська	13 613,84	1 254,47	14 868,31
17	Сумська	12 863,20	1 093,43	13 956,63
18	Тернопільська	11 892,24	739,60	12 631,85
19	Харківська	28 980,42	2 181,63	31 162,06
20	Херсонська	10 804,09	867,97	11 672,05
21	Хмельницька	14 776,57	1 391,86	16 168,43
22	Черкаська	14 920,64	1 123,89	16 044,53
23	Чернівецька	9 371,48	856,77	10 228,25
24	Чернігівська	12 158,89	941,28	13 100,18
25	м.Київ	43 005,81	5 755,85	48 761,66
Всього		453 949,99	48 143,94	502 093,92

Додаток В

**Довідка про виконання місцевих бюджетів за доходами станом на 01.01.2019
(з урахуванням міжбюджетних трансфертів з державного бюджету)**

млн.грн.

№ п/п	Назва території	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
1	Вінницька	20 767,95	2 065,69	22 833,64
2	Волинська	13 788,20	1 212,51	15 000,70
3	Дніпропетровська	45 689,13	3 962,86	49 651,99
4	Донецька	24 006,44	2 499,16	26 505,60
5	Житомирська	16 347,29	1 282,87	17 630,15
6	Закарпатська	15 087,00	947,79	16 034,80
7	Запорізька	22 795,87	1 945,37	24 741,24
8	Івано-Франківська	17 738,50	1 091,18	18 829,69
9	Київська	26 101,60	2 133,54	28 235,13
10	Кіровоградська	12 895,74	804,80	13 700,54
11	Луганська	8 381,62	840,92	9 222,54
12	Львівська	32 638,67	2 201,61	34 840,28
13	Миколаївська	13 935,05	785,69	14 720,74
14	Одеська	29 169,55	3 110,57	32 280,11
15	Полтавська	21 352,36	1 860,87	23 213,23
16	Рівненська	15 376,61	1 244,32	16 620,93
17	Сумська	14 578,92	1 022,06	15 600,97
18	Тернопільська	13 276,05	716,10	13 992,14
19	Харківська	34 208,60	2 066,01	36 274,60
20	Херсонська	12 508,56	940,79	13 449,35
21	Хмельницька	16 582,32	1 210,51	17 792,83
22	Черкаська	16 530,18	1 031,03	17 561,21
23	Чернівецька	10 949,05	688,93	11 637,98
24	Чернігівська	13 984,68	929,84	14 914,51
25	м.Київ	50 447,79	6 683,02	57 130,81
	Всього	519 137,72	43 278,01	562 415,73